

(BB 1968). – *Ostatní práce*: Stručné dějiny pěšího pluku 10 Jana Sladkého Koziny (1934). – *Výbor*: Písňe života (BB 1963, ed. J. Hauft). – *Souborné vydání*: Spisy O. Z. (1929–33, 5 sv., sv. 1 Legio-nakladatelství Praha, sv. 2–3 Literární středisko Brno, sv. 5–6 A. Píša Brno). ■ **REDIGOVAL časopisy**: Stan (1930, roč. 2, č. 1–6, s J. Sekerou a J. Zamazalem), Středisko (1930–32, roč. 1 a roč. 2, č. 1–5, s red. kruhem); *knižníci*: Knihovna Literárního střediska (Brno 1931). ■ **USPOŘÁDAL A VYDAL**: Spisy Vítězslava Háłka (1929, 3 sv.). ■

LITERATURA: J. Hauft: Básník O. Z. (1963). ■ ● ref. Z hloubi duše: -pa- (F. S. Procházka), Zvon 13, 1912/13, s. 667; -ejč- (J. Krejčí), Naše doba 21, 1913/14, s. 272 ●; ● ref. Hlas krve: J. V. Sedlák, Tribuna 4. 11. 1920; M. Novotný, Cesta 3, 1920/21, s. 390; -pa- (F. S. Procházka), Zvon 21, 1920/21, s. 671; J. S. (Staněk), Niva 1921, s. 100 ●; ● ref. O Juki San: B. Vlček, Pramen 4, 1923/24, s. 275; J. Krecar, MR 1923/24, sv. 39, s. 156; J. O. Novotný, Cesta 6, 1923/24, s. 638; V. Brtník, Venkov 16. 2. 1924; vchb. (V. Cháb), NO 17. 4. 1924 ●; ● ref. Srdce Niponu: r. i. (R. Illový), Akademie 28, 1924/25, příl. Rudé květy, s. 79; K. H. (Hikl), Naše doba 32, 1924/25, s. 565; drb. (J. Borecký), Zvon 25, 1924/25, s. 323; V. Brtník, Venkov 11. 2. 1925; B. Jedlička, LidN 14. 6. 1925; P. Fraenkl, NO 17. 6. 1925 ●; ● ref. Otročká pouta: K. H. (Hikl), Naše doba 33, 1925/26, s. 505; vz. (V. Zelinka), Zvon 26, 1925/26, s. 491; kpt. (J. Kopta), NO 25. 3. 1926; J. Staněk, LidN 14. 5. 1926 ●; ● ref. Z Asie do Evropy: Z. Hájek, Nové Čechy 10, 1926/27, s. 282; drb. (J. Borecký), Zvon 27, 1926/27, s. 671; V. Brtník, Venkov 3. 2. 1927; jhd. (J. Heidenreich-Dolanský), LidN 18. 2. 1927 ●; ● ref. Naděje Tokia: drb. (J. Borecký), Zvon 29, 1928/29, s. 518; V. Brtník, Venkov 11. 4. 1929; K. Š. (Štorch), RA 5, 1929/30, s. 59 ●; ● ref. Bolesti bezejmenných: AMP. (A. M. Píša), PL 22. 7. 1928; (2. vyd.) F. L. (Lukáš), Čin 1, 1929/30, s. 891; A. G. (Grund), RA 5, 1929/30, s. 462; Kfk. (B. Kafka), NO 27. 5. 1930; Kp. (J. Knap), Venkov 12. 6. 1930; M. (E. Masák), Archa 1930, s. 165; J. Staněk, Stan 1930, s. 92 ●; ● ref. Světovým požárem: J. Staněk, LidN 2. 11. 1929; -och- (F. S. Procházka), Zvon 30, 1929/30, s. 518 ●; -chb- (V. Cháb): ref. Vítězství nebo smrt, NO 19. 12. 1929 + ref. V zemí vycházejícího slunce, NO 29. 12. 1929; r. h. (R. Habřina): ref. Jan Brázda, Středisko 1, 1930/31, č. 3; ● ref. Pod Triglavem: M. (E. Masák), Archa 1931, s. 159; rh. (R. Habřina), Středisko 1, 1930/31, č. 7–8 ●; K. Stránský: ref. Zpěvy odboje, Středisko 1, 1930/31, č. 9–10; ● ref. Krásným jihem: rh. (R. Habřina), Středisko 1, 1930/31, č. 9–10; vz. (V. Zelinka), Zvon 32, 1931/32, s. 27 ●; M.: ref. Sestra Jaeko (hra), NO 24. 11. 1932; ● ref. Špilberské balady: -pa- (F. S. Procházka), Zvon 33, 1932/33, s. 585; A. N. (Novák), LidN 6. 4. 1933; M. (E. Masák), Archa 1933, s. 162; A. Cronia, Rozhledy 1933, s. 60 ●; Kp. (J. Knap): ref. Pod Triglavem (2. vyd.), Venkov 5. 4. 1933; J. Hch. (J. Heidenreich-Dolanský): ref. Taras Ševčenko, LidN 27. 6. 1933; B. Slavík: ref. Svatá chu-

doba, LidN 14. 10. 1935; ● ref. Harfa na troskách: A. Grund, Rozhledy 1937, s. 306; B. Slavík, Zvon 38, 1937/38, s. 670; K. P. (Polák), PL 26. 2. 1938; sl. (J. Strnadel), Ranní noviny 12. 3. 1938; A. N. (Novák), LidN 14. 3. 1938; J. V. Sedlák, Venkov 23. 4. 1938; M. (E. Masák), Archa 1938, s. 40 ●; kp. (K. Polák): ref. Horské sny, Nár. práce 9. 8. 1944; M. Petříček: ref. Krása odvahy, Obrana lidu 30. 1. 1955; J. Hauft in O. Z.: Písňe života (1963); (zn): Jubileum básníka (k sedmdesátinám), Zeměd. noviny 11. 8. 1963; O. Šuleř: Zapomínání a zapomenutí, Červený květ 1968, č. 10 (medailon); S. Vašut, Básník Valašska a Slovákka (k 80. výr. nar.), Nová svoboda (Ostrava) 14. 8. 1973; (kr): Básník hudební inspirace, LD 23. 10. 1982 a LD 30. 7. 1983 (k jubileím); S. Jungmann in Hudba přítelkyně (1997, s. 72).

sb

Julius Zeyer

* 26. 4. 1841 *Praha*
† 29. 1. 1901 *Praha*

Prozaik, básník a dramatik, zpočátku a pouze sporadicky též překladatel a kritik; přední představitel tzv. lumírovské generace, autor děl odrážejících hlubokou krizi citlivého idealisty v pragmaticky založené měšťanské společnosti poslední čtvrtiny 19. století, aktualizovaných příběhů z různých kultur a dob, podaných kultivovaným barvitým stylem, i historického románu; v souladu s úsilím generace Národního divadla tvůrce mytického zobrazení Čech a jejich nejstarších dějin formou eposu i divadelních her.

Křtěn Julius Jan Jiří. – Syn zámožného pražského tesaře a obchodníka dřevem (předkové přišli z Alsaska); po otcově smrti (1851) se matka, pocházející z bohaté pražské židovské rodiny, starala o podnik (mj. vedla dlouholetý spor s pražským magistrátem o pozemek se skladem dřeva). Německy mluvící rodina sice udržovala styky s českým prostředím (česky se Z. naučil od chůvy, vzoru jeho četných postav sibylských chův, a přítele A. Kašpara), vzdělání však dostal Z. německé (německy psal i své první nedochované literární pokusy), nejprve od 1847 na normální škole u Sv. Jakuba, pak od 1852 na staroměstské reálce (spoluzák J. Arbes, učitel J. Neruda). Byl určen za nástupce v rodinném podniku, proto 1859–61 studoval na pražské technice, tesařství se začal učit u otce a pak jako praktikant přešel do Fellnerova velkoobchodu dřevem ve Vídni, kde dostal výuční list. 1862 podnikl tovaryšskou cestu (Německo, Švýcarsko, Francie), místo tesařině se

však intenzivně věnoval studiu literatury, filozofie a hlavně mytologie (především keltské). 1869 se pokusil odmaturovat na piaristickém gymnáziu, propadl však z matematiky, proto na pražské univerzitě studoval soukromě (filozofii, filologii, estetiku, starověké kultury aj.). Prokázal též mimořádný jazykový talent: vedle evropských jazyků (aktivně kromě němčiny francouzština, ruština, angličtina, italština, další pasivně) se učil mj. sanskrty, kopštinu, hebrejštinu. Důkladné znalosti odborné literatury i beletrie (širě jeho vědomostí byla neobyčejná, zajímal se nejen o starou slovesnost, ale sledoval i nejnovější evropskou literaturu, především ruskou a francouzskou) uplatnil při psaní vlastních děl. 1873 debutoval v časopisu *Paleček* povídkou *Krásné zoubky*, ale ve snaze uživit se literaturou neuspěl (překlady tří francouzských her, mj. Molièrových *Šibalství Scapinových*, byly odmítnuty podobně jako první pokus uplatnit povídku *Z papíru na kornouty*). Přijal proto pozvání A. Kašpara a t. r. za ním odcestoval do Ruska, kde našel místo předčítatele u knížete Golicyna a později vychovatele syna ministra a spisovatele P. A. Valujeva (s ním cestoval do Bavorska). Povzbuzován Valujevými k literární tvorbě, nabídl další povídky časopisu *Lumír*, v němž publikoval od 1873 až do konce života. 1874 se vrátil do Čech a navštívil anglickou rodinu Stoneových žijící ve Frýdlantu (Marie Anna S. bývá považována za Z. osudovou lásku). 1878 se po prodeji rodného domu v Mariánské ul. v Praze přestěhoval s matkou do vily v Liboci a v létě podnikl s celoživotním přítelem J. V. Sládkem cestu do Skandinávie (Švédsko, Dánsko, Norsko). 1880 opět odcestoval do Ruska, kde se stal vychovatelem synů generála V. P. Popova (pobýval s nimi v Simferopolu a Petrohradu, zaujala ho generálova milénka, anglická vychovatelka Kershawová, pokládána za prototyp démonické ženy v Z. dílech); po matčině úmrtí (1881) se vrátil do Prahy a z Liboce se přestěhoval na pražské Vinohrady. 1882 se stal vychovatelem syna hraběte J. Harracha (pobyty v Želči u Soběslavi a Hrádku u Nechanic, cesta do Německa, Holandska, Belgie a do Vídně); se všemi svými svěřenci udržoval i nadále přátelské styky. Pak již žádné zaměstnání nepřijal, žil z renty a na časté cesty do zahraničí si vydělával psaním (1883–84 Itálie a Tunis, 1885 Itálie, Řecko a Turecko, 1889 Francie, zejména Paříž, Pikardie a Bretan, 1890 Španělsko, 1892 Itálie, 1893

a 1899 Rusko, 1894 Štýrsko, Slovinsko a Chorvatsko, 1896 Bavorsko). Zklamán neúspěchem v divadle a v těžké osobní krizi (opakovala se i později, stejně jako myšlenky na život v klášteře či povolání ošetřovatele) se 1887 přestěhoval do Vodňan, kde se trvale usadil po návratu z cest 1890 v domě U Čápů (žil zde až do 1899, kdy se vrátil do Prahy); spolu s F. Heritesem a O. Mokřým (za jeho smrtelné nemoci 1898 se o něho Z. obětavě staral) jakožto proslulý vodňanský trojlístek zde vytvořili kulturní centrum, hojně navštěvované literáty a jinými umělci (mj. se tu Z. 1895 zabýval projektem obnovení lidových pašijových her, který však ztroskotal na nedostatku finančních prostředků). Po celý život Z. udržoval řadu přátelských styků (promítají se v bohaté korespondenci), např. s rodinou Kalašových (obdivoval zvláště operní pěvkyni Klementinu, s její sestrou Marií korespondoval až do konce života a povzbuzoval ji k literární práci, mj. se v 90. letech zajímal o její překlady dramát M. Maeterlincka), s rodinou své příbuzné K. Heinrichové, s níž ho spojoval mj. sběratelský zájem o starožitnosti podobně jako s malířkou Z. Braunerovou (v salonu É. Bourgese, manželka její sestry, se také seznámil s francouzskými spisovateli a výtvarníky dekadentně symbolistního zaměření), dále se S. Čechem, B. Fridou, A. Heydukem, A. Chittussim, A. Kašparem, J. Maudrem, V. Náprstkem, Z. Przesmyckým, K. Světlou, J. Vrchlickým (do roztržky 1886, vystupňované 1890, kdy Z. veřejně odmítl volbu za mimořádného člena nově založené ČAVU), V. V. Zeleným a řadou dalších, později s J. Hlávkou, který se stal jeho tajným mecenášem a u něhož v Lužanech u Přeštic často pobýval, s F. Bílkem, S. Bouškou aj. Aktivní účasti na veřejném (spolkovém) životě se vyhýbal (odmítal též zasahovat do literárních polemik v časopisech); byl členem Umělecké besedy (1874 zvolen za náhradníka do správního výboru, 1875 správcem jejího domu), Svatoboru (od 1892), Alliance Française v Praze (1886 ve výboru). Zemřel po těžké srdeční nemoci, pohřben byl (bez ohledu na jeho přání) jako první do hrobky Slavín na vyšehradském hřbitově. Pozůstalost odkázal částečně Náprstkovu muzeu (hlavně sbírky), částečně České akademii, kde byl dle jeho přání zřízen fond na podporu začínajících spisovatelů. – Bratr Jan Z. (1847–1903) byl architekt, synovec Jan Angelo Z. (1878–1945) malíř a synovec R. Schlaghammer (1875–1917) herec Nár. divadla.

Po úspěchu novely *Duhový pták* (1873) se Z. stal kmenovým autorem časopisu Lumír, v němž otiskoval většinu svých prací ještě před jejich knižním vydáním; zejména s J. V. Sládkem a J. Vrchlickým ve snaze vymanit české písemnictví z provinciálních poměrů tu prosazoval vysoké umělecké nároky na literaturu a prostředkoval podněty světové staré i nejnovější tvorby (krátce též překlady a odbornými články). Znechučen politickým i kulturním životem české společnosti 70. a 80. let nepřestal nekompromisně a tvrdošijně lpět na vysokých mravních a uměleckých požadavcích; proti sobeckosti, omezenosti a přízřusobivosti stavěl ryzí charaktery a city svých postav s důrazem na vykupující moc lásky. Celé Z. dílo, dokládající jeho rozsáhlé vědomosti, se vyznačuje vysoce kultivovaným stylem, barvitým jazykem, snažícím se postihnout pestré smyslové dojmy (dominantní byly vizuální, především krajinné vjemy) i rozmanitost nálad a pocitů, a do jemných detailů propracovanou kompozicí; Z. s oblibou využíval vložených příběhů vyprávěných některou postavou nejen k retrospektivní motivaci hlavního děje, ale zejména k jeho několikerému zrcadlení; předmluvami, věnováním, popř. rámcovými příběhy látku ještě dále aktualizoval. Nepočtené lyrické a lyrickoepické básně (shrnují je svazky *Poezie* a *Nové básně*), nezdílká navazující na máchovský odkaz, odrážejí většinou Z. krizi milostnou (*Jako pozdní chůdce*) a náboženskou (*Na Sinaji*), stesk po ztraceném domovu (*Bílému domu v staré zahradě*), přírodní nálady i radikální společensky kritické postoje (*Kořtící se Slavii*); někdy (zejména u litevských motivů) využívají písňové ohlasy. Z. doménou však byla veršovaná i prozaická epika. Na dobovém úsilí tzv. generace Národního divadla předvést velikost české minulosti od mytických dob se podílel pokusem o národní epos cyklem básní *Vyšehrad*; využil jak znalostí cizích mýtů, pověstí, pohádek i homérských eposů, tak dostupných pramenů domácích (zejména Hájkovy kroniky) a analogicky stvořil národní mytologii českou, propracovanou do příznačných detailů (včetně polobožského původu hlavních hrdinů), kterou dovedl po konec dívčí války, kdy zvítězila nadvláda mužů; přechod mytické pohanské doby v historickou symbolicky vyjádřil odchodem národního pěvce. V pozdější skladbě *Čechův příchod* určil významné místo keltským obyvatelům s jejich druidskými obřady

a dočasnému pobývání předků na Slovensku, kde začal bratrovražedný svár předurčující tragický osud české země. Vážnému, vznešenému tématu Vyšehradu odpovídalo užití blankversu podobně jako v dalším rozsáhlém cyklu *Karolinská epejeja*, tentokrát středověkém a čerpajícím ze starofrancouzské epiky o Karlu Velikém a jeho rytířích. Dílo, k němuž materiál načerpal za pobytu ve Francii (i Španělsku) tvořil Z. jako otevřenou polemiku (ostře formulovanou v předmluvách) s oficiální literaturou i jako osobní krédo, vyjádřené v části *Román o čtyřech synech Ajmonových* postavou ztělesnitele rytířských ctností Renalda, zejména jeho sebevědomé a nezlomné statečnosti v boji za své právo; po těžkém osobním zklamání hrdina nachází smysl života ve stavbě chrámu, kterou Z. rusinovsky pojal jako symbol trvalých, neustále (i za cenu obětí) obnovovaných duchovních hodnot. Překonání těžké krize nalezením životního poslání (tentokrát symbolizovaného obrazem stavby venkovského kostelíka) a zklidněním ústřední, autobiografickými prvky obdařené postavy v přimknutí ke Kristu a ke komunitě prostých lidí vyjádřil Z. na konci života ve skladbě *Troje paměti Víta Choráze* (s tragickým vyzněním též v *Písni o hoři dobrého juna Romana Vasiliče*). V drobnějších epických skladbách, formálně i myšlenkově vytříbených a propracovaných do nejjemnějších nuancí, prostředkoval Z. domácí literatuře umělecké a etické hodnoty cizích kultur (evropských i orientálních z různých dob) jako tzv. obnovené obrazy, veršované i prozaické, často spojené do cyklů. Také zde se většinou náboženská a mravní tematika – především v „krizových“ obdobích přechodu pohanství s ustáleným řádem, rituály a zvyky ke křesťanství, které přináší nové hodnoty a postoje, zejména odpuštění a soucit (*Zpěv o pomstě za Igora, Ossianův návrat*; v próze např. *V soumraku bohů*) – prolíná s tematikou milostnou; v ní se obměňuje zvláště motiv zrady a pomsty, nenaplněné a osudové lásky, často k provdané (někdy nešťastně) urozené ženě (např. do Čech situovaná báseň o marné lásce litevského šlechtice k Anně Jagellonské *Olgerd Gejštor* z veršovaného cyklu *Z letopisů lásky*; v próze např. *Král Kofétua, Vůně, Amparo* z cyklu *Obnovené obrazy*). Okouzlení starými cestopisy, legendárními poutěmi „na onen svět“, se promítlo do veršované *Kroniky o sv. Brandanu* i do prozaické skladby *Maeldunova vy-*

prava, legendy o bájně říši krále Jana spojil s motivem potrestané pýchy a mariánského zázraku v povídce *Sestra Paskalina*. Již v prvních prózách, zpočátku publikovaných takřka výhradně v Lumíru, projevil Z. schopnost vystihnout (někdy satiricky zaostřeně) prostředí a postavy měšťanských i aristokratických salonů, tajuplných bizarních domů, hradů či klášterů i své tíhnutí k složitě fabulovaným dramatickým příběhům plným nečekaných zvratů, v nichž často uplatňoval zálibu v okultismu, hermetismu a magii (později zaměřenou proti soudobému pozitivismu; Z. byl údajně členem skupiny martinistů v Čes. Budějovicích). Promítal do nich nejen svoje zážitky a dojmy, ale i myšlenky a názory na náboženství, společnost i umění (např. *Miss Olympia, Na pomezí cizích světů, Hrabě Xaver, Opálová miska*). Jako jeden z prvních v české próze napsal historický román z cizího prostředí (*Ondřej Černýšev*): na pozadí historických událostí Ruska doby Kateřiny Veliké v barvitě zobrazeném „velkém světě“ plném intrik představil v osudech mladého citlivého snílka, přicházejícího sem s ideály a nutně podléhajícího v nerovném střetu, konflikt milostného citu s mocenskými ambicemi spojenými s nadosobním posláním (odpovědnost k národu a zemi). Kontrast křesťanského světa, reprezentovaného rytířskou středověkou Francií s mariánským kultem, a impozantně podaného temného pohanského Severu, zastoupeného Islandem s nemilosrdnými valkýrami, zobrazil v *Románu o věrném přátelství Amise a Amila*. Leitmotivem románu ze současnosti s četnými autobiografickými prvky *Jan Maria Plojhar* je smrt a zklamání pozemským životem. Titulní hrdina prožije sérii ztrát od bezpečí domova i hmotného zabezpečení po smrti matky přes ztrátu vlasteneckého sebevědomí a hrdosti (proti soudobému lokajskému přizpůsobení české společnosti rakouské nadvládě zvolí souboj a následný odjezd z vlasti), milostnou krizi (deziluze z vášnivého vztahu k ženě-upírce), zklamání z neúspěchu (po odchodu z námořní služby se neprosadil jako básník) až po tragické zranění fyzické v osudné púťce s rakouským důstojníkem; umírání uprostřed melancholické scenerie římské Campagne nezabrání ani milostný vztah k čisté dívce, která zvolí dobrovolnou smrt po jeho boku. Zaslíbení lásce a smrti předznamenávají a významově umocňují vložená vyprávění a zejména stále přítomné symbolizující reminiscen-

ce na staré kultury a mýty, které provázejí vlastní děj (motiv pohřebních šperků ženy z etruského hrobu, indická paralela z Upanišád o Načiketasovi, mládenci klidně vstupujícímu v nicotu). Román vzbudil velkou odezvu, pozitivní zejména u mladé generace kolem *Moderní revue*, jako typ byl Plojhar odmítán tzv. realisty (J. S. Machar, T. G. Masaryk), ohlas „plojharovštiny“ dokládá i tehdejší beletrie (např. postava Kopulenta v románu V. Dyka *Konec Hackenschmidův*) a dokonce i dobovou oblibou podmíněná volba jména či pseudonymů (mj. Jan Maria Augusta, J. Maria, O. Štorch-Marien); Z. charakteristický styl byl parodován již za jeho života (zejména I. Herrmannem, např. *Dobrodružný Valerián v Palečku 1880*, zčásti byl Z. též předobrazem ironicky podané postavy Lonského z románu Antonín Vondřejc od K. M. Čapka Choda). Naléhavé otázky v souvislosti s hledáním smyslu lidského života a spojené s náboženskou krizí, s vědomím hranic lidského poznání, s pocity osobního selhání a provinění (i příznání fascinace zločinem) kladl Z. prostřednictvím potomka slovenského evangelického faráře Rojka, který s tragickými ženskými bytostmi obývá bizarní dům v Paříži; halucinační dojem umocněný citacemi skladby Levana a Matky žalu Th. de Quinceyho, vrcholící apokalyptickou vidinou Země řítící se vesmírem a požárem domu, korespondoval s náladami blížícího se konce století (*Dům U tonoucí hvězdy*). Výrazem Z. touhy po vysvobození z trýznivého životního údělu a po spočinutí v pokojném láskyplném vztahu ke Kristu jsou křesťanstvím inspirované práce, především *Tři legendy o křížifixu* o různých projevech mučednictví a s ním spojeného zázraku: v pražské legendě (*Inultus*) poeta umučení ambiciózní sochařkou umírá s přesvědčením, že tak prospěje porobenému národu, v toledské (*El Christo de la Luz*) láska Kristova přemáhá fanatického Žida a ve slovenské (*Samko pták*) zastíní prosťáček svou naivní vírou mnichy a biskupy; motiv nepředstírané, církevními hodnostáři nerozpoznané víry a dobrovolného až extrémního mučednictví jako projevu lásky ke Kristovi rozvinul v prózách *Kristina zázračná, Aleksej, člověk boží* aj., stejně jako v apokryfní legendě *Zahrada mariánská*. Vysoké ambice měl Z. jako dramatik; po zklamání v 80. letech zažil satisfakci v letech 90., kdy byly jeho hry uváděny v Nár. divadle a kdy se k němu přihlásila mladá generace. Drama

jako „strhující jevištní báseň“ považoval za vrchol literárního snažení a hlásil se (i častým užitím verše) k tradici velkého dramatu antického (mj. Aischylos, Sofokles) a klasického (W. Shakespeare, P. Corneille, P. Calderón de la Barca aj.), zajímal se však i o projevy divadla lidového, *commedii dell'arte*, středověká mysteria a divadelní prvky v různých slavnostech, obřadech, rituálech, průvodech i v dobově oblíbených komponovaných živých obrazech, které se často uplatňovaly také v jeho ostatní tvorbě. Po marných pokusech prosadit své překlady divadelních her (A. Dumas, O. Feuillet, Molière) napsal komedii *Stará historie*, v níž obratně oživil typické komediální postavy i zápletky, aniž slevil z jazykové a formální náročnosti dramatického textu. Cyklus Z. her z české minulosti měl tvořit rovnocenný doplněk jeho české epeje; vybral z minulosti klíčové události, většinou okamžik, kdy dochází k obratu, který dovršuje minulost a určuje budoucí osudy, a to zpravidla v kombinaci s milostnou zápletkou: předání vlády po Krokově smrti jako naplnění věštby navzdory mocenským i milostným intrikám (*Libušin hněv*), nástup mužské nadvlády a konec vlády pohanských kněžík (*Šárka*, která se na rozdíl od básnického cyklu Vyšehrad nepromění ve skálu, ale dobrovolně zemře na Ctiradově hranici), období mocenských bojů o knížecí stolec a první pronikání křesťanství (*Neklan*). Inspiroval se též keltskou mytologií (*Legenda z Erinu*), biblickými (*Sulamit* s oblíbeným dvojníckým motivem, *Z dob růžového jitra*, mysterium *Příchod ženichův*) i orientálními motivy vyznívajících jako oslava rodinného štěstí (*Bratři, Lásky div*), calderónovsky inspirováno je drama o zklamané lásce a krvavé pomstě (*Doña Sanča*). Lyricky snivým oparem (umocněným hudbou J. Suka) je prosyca na pohádková hra o lásce přemáhající kletbu *Radúz a Mahulena*, jako oslavu askeze a pokory pojal své poslední drama, pohádkový příběh *Pod jabloní*.

PSEUDONYMY, ŠIFRY: Ascanio (Lumír 1894), Trut (Lumír 1885); -er. (Lumír), Jul. Z., J. Z. ■ PŘÍSPĚVKY in: Almanach dámského odboru Ústřední matice školské pro Prahu (1897); Almanach secese (1896, D Příchod ženichův); Čas. Beletristická příl. k politickému týdeníku... (1896, vzpomínka Stará Praha); Čes. Thalia (1887, D Šárka); Dívčí svět (1893, 1900); Hlas národa (1890); alm. Chudobky (1896); Komenský (1865, překl. M. Edgeworth: Bílá holubi-

ce); Květy (1888–98); Lumír (1873–1900; mj. 1873 P Duhový pták, 1874 PP Z papíru na kornouty a Miss Olympia, překl. legendy Asenat a Ouida: List v bouři, 1875 pojednání Pohádky a romány staroegyptské a Počátky anglického divadla, 1876 PP Na pomezí cizích světů a Hrabě Xaver); Mladý Čech (1900); sb. Morava svým Maticím (Brno 1897); alm. Národ sobě (1880); Nár. listy (1878, P Opalová miska); Národní noviny (Turč. Sv. Martin 1899, příl.); alm. Naším dětem (1889); Nový život (1896–1901); Osvěta (1887); Paleček (1873, P Krásné zoubky, debut); Památník vydaný ve prospěch Heydukovy nadace... (1887); Pokrok (1885, P Historie o mrtvém oslu); Politik (1877, 1879–80, 1900; i výtvarný ref.); sb. Potštýn. Práce a vzpomínky letních hostů a přátel zátíší potštýnského (1897); Ruch (1888, mj. B Na Sinaji); Slovanský sborník (1889); Světozor (1885–99; 1886 P Ze zápisků a B Ossianův návrat, 1899 P Alexej, člověk boží); sb. Třetí slet sokolské župy Husovy... (Vodňany 1894); Volné směry (1899, Píseň o hoři dobrého juna Romana Vasiliče, s ilustracemi J. Preislera); V. V. Zelený: O Bedřichu Smetanovi (1894, předml.); alm. Za praporem sokolským (1887); – posmrtně: Hlas národa (1901); Kalendář paní a dívek českých na rok 1912; Lid. noviny (1901, 7. 3. Závěť J. Z.); Ruch (1913, zlomek D Pokání Roberta Dábla); Zlatá Praha (1918). ■ KNIŽNĚ. *Beletrie*: Ondřej Černyšev (R 1876); Novely 1, 2 (1. 1879, ve skutečnosti 1880, 2. 1884); Vyšehrad (BB 1880, obs. Libuša, Zelený vítěz, Vlasta, Ctirad, Lumír); Báje Šošany (1880); Román o věrném přátelství Amise a Amila (1880); Dobrodružství Madrány (P 1882); Fantastické povídky (1882); Stará historie (D 1883, prem. 1882); Griselda (B 1883); Poezie (1884; obs. mj. Raymondo Lullo, Zpěv o pomstě za Igora, DD Srce Pikangovo, prem. 1918, a Blanka, prem. 1941); Gompači a Komurasaki (R 1884); Sulamit (D 1885, prem. 1884); Kronika o sv. Brandanu (B 1886); Legenda z Erinu (D 1886, i prem.); Čechův příchod (B 1886); Libušin hněv (D 1887, i prem.); Rokoko (P 1887); Sestra Paskalina (P 1887); Z letopisů lásky 1–4 (BB 1889–92; obs. 1. 1889 Aziz a Aziza, Olgerd Gejštor, 2. Zvěst lásky z Provence, Ghismonda, 3. 1891 Gabriel de Espinosa, 4. 1892 Pia de Tolomei, Zálět-nice); Doña Sanča (D 1889, prem. 1897, ochotníci v Chrudimí 1890); Jan Maria Plojhar (1891); Stratoni-ka a jiné povídky (1892, obs. i Večer u Idalie); Neklan (D 1893, prem. 1896); Tři komedie (1894; obs. Bratři, prem. 1899, Z dob růžového jitra, prem. 1896, Lásky div); Obnovené obrazy (PP 1894); Tři legendy o krucifixu (PP 1895); Amparo a jiné povídky. Další řada Obnovených obrazů (1896); Maeldunova výprava (P pro ml., 1896); Karolínská epeje (BB 1896, obs. Pohádka o Karlu Velikém, Román o čtyřech synech Aimonových, Píseň o Rolandu, Píseň o korunování krále Lovise); Dům U tonoucí hvězdy (P 1897); V soumraku bohů. Další řada Obnovených obrazů (P 1898); Radúz a Mahulena (D 1898, i prem., hudba J. Suk); – posmrtně (in Spisy): Zahradka mariánská

(R 1903); Kristina zázračná a jiné práce (PP 1903, nově obs. též Aleksej, člověk boží); Maeldunova výprava a jiné povídky (1903, nově obs. též Povídku o dobrém careviči Eostafovi); Ossianův návrat a jiné básně (1905, nově obs. mj. Píseň o hoři dobrého juna Romana Vasiliče, Troje paměti Víta Choráže); Dramatická díla 4 (1906, nově obs. Pod jabloní, prem. 1902, hudba J. Suk, Příchod ženichův); Šárka (D 1906, prem. 1925); Nové básně (1907); Ostatní próza, Pojednání, Doplněk beletrie, Překlady (1907). – *Překlady*: Molière: Šibalství Scapinova (b. d., 1898). – *Ostatní práce*: Vojta Náprstek (přednáška, 1896 ← Světozor 1896). – *Výbory*: Myšlenky J. Z. (1902, ed. M. Kalašová); Z. mládeží (1909, ed. F. S. Procházka); Výbor z Karolinské epopoje J. Z. (1935, ed. J. Š. Kvapil); Maeldunova výprava (1936, ed. J. Š. Kvapil); Z. Česká epopoje (1939, ed. J. Š. Kvapil); Z. letopisů lásky (1951, ed. J. Š. Kvapil); Světla Východu (1958, ed. J. Poucha); Zelený vítěz (1981, ed. V. Gebhartová, V. Menclová); Tři legendy o krucifixu a jiné báje o lásce (1987, ed. J. Janáčková, O. Hausenblas); Epicke zpěvy (1988, ed. J. Janáčková, A. Stich); Král a žebračka (2000, ed. M. Soukopová). – *Souborná vydání*: Dramatická díla J. Z. (F. Šimáček, 1893–1901, 4 sv.); Sebrané spisy (Čes. grafická Unie, 1902–07, 34 sv. a jako 35. sv. monografie J. Z. od J. Voborníka, ed. F. S. Procházka, an.; laciné vyd. 1926–29, 29 sv.); Sebrané spisy (Čes. grafická Unie, 1941–49, 10 sv., ed. J. Š. Kvapil, nedokončeno). ■ **KORESPONDENCE**: Briefe von Julius Zeyer (rodině, úryvky z 1883–1900), Politik 7. 4. 1901; Z. dopisů J. Z. (an. studentovi z 1898 a neznámému adresátu z 1883), Nový život 1901, s. 137; K. Lužan: Z. nejstarší korespondence J. Z. (K. O. Kuřákovy z 1869), Zlatá Praha 19, 1901/02, s. 318 a pokr.; A. Kašpar: Z. korespondence J. Z. (Kašparovi z 1872–1900), ČČM 1902, s. 233, 448, 509, a 1904, s. 115, 249, 430; J. Štolba: J. Z. v zrcadle svých dopisů (Štolbovi, citace z 1889–1900), Máj 1, 1902/03, s. 7, 20 → Z. mých pamětí 2 (1907); Zeyerův kout (F. B. Vaňkovi z 1900), Nový věk 1, 1907/08, č. 6; A. Svojsík: Dopis pro Z. kout (Svojsíkovi z 1896), tamtéž, č. 8; K. Pleskač: Ze starší korespondence J. Z. (rodině V. Vitouška z 1870–96 a V. Pražákovi z 1874), ČČM 1908, s. 184, 315, 432, a 1909, s. 223, 364, 424; F. Strejček: Z. korespondence J. Z. (S. Čechovi z 1888–99), Květy 1911, s. 83, 188; V. Sch. (Schüller): J. Z. a Eman. Bozděch (E. Valečkovi z 1889), Čas 1912, příl. Hlídka Času, č. 17; J. Zvěřina: Ze života J. Z. (A. Chittussimu z 1878–88 a jeho otci z 1897), Osvěta 1916, s. 142; Dopis J. Z. ... (J. V. Řebíkovi z 1899), Vzlet 1918, s. 464 (faksimile části příl. za s. 32); J. Šach: Z. korespondence Z. (L. Šebkovi, tj. Ariettovi, z 1894–96), Vzlet 1918, s. 493; Z. neznámých dopisů J. Z. (A. Lauermannové-Mikschové z 1888–97), Cesta 1, 1918/19, s. 870, 895 → Lidé minulých dob (1941); Listy J. Z. Růženě Jesenské. 1889–1900 (1919, ed. J. Krecar); A. Dolenský: Z. korespondence J. Z. (J. Maudrovi z 1880–1900), ČNM 1923, s. 160, 255, 1924, s. 43, 124, 242, 1925, s. 55, 181,

258, 1927, s. 81, 200, 297, a 1928, s. 56, 166, 281; Z. korespondence J. Z. (H. Sládkové z 1893, M. A. Šimáčkovi z 1896, V. Čechovi z 1899, neodeslaný list E. Lešehradovi z 1900, Th. Stožické z 1900, T. Stožické z 1900), Lit. listy 1, 1923/24, s. 13; Dopisy J. Z. paní Karle Heinrichové (z 1880–1900; 1924, ed. J. Voborník); in M. Brod: Leoš Janáček. Život a dílo (Janáčkovi z 1887; 1924, s. 69); J. Kaiser: Příspěvek k starší korespondenci J. Z. (J. Kaiserovi st. z 1873–92), Otavan 1926, s. 141; Th. Mokry: J. Z. a Otakar Mokry (Th. Mokrému z 1898–1900), Otavan 1926, s. 159; F. Krčma: Neznámý dopis J. Z. (J. Bittnerovi z 1898), Zvon 27, 1926/27, s. 127; O. Květoňová-Klímová: Několik dopisů básníků J. V. Sládka a J. Z. (M. Habeltové, provd. Klímové, z 1887–98, J. V. Sládkovi z 1888), ČNM 1929, s. 91; A. Dolenský: Korespondence J. Z. s Adolfem Heydukem (Heydukovi z 1885–89), ČNM 1930, s. 100; B. Dlouhá: Korespondence J. Z. s Julíí Tancarovou (z 1900), Lid. listy 1. 3. 1931, příl.; Čtyři dopisy J. Z. Vilému Mrštíkovi (z 1897–99), LidN 23. 9. 1931; P. Bogatyrev: Dopisy J. Z. Fr. Řehořovi (z 1890, 1892–95), ČMF 18, 1931/32, s. 35; K. Treimer: Bausteine zur Zeyerforschung (sourozencům Emilovi a Augustě Z. z 1884–1900), Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven (Vratislav) 1934, s. 501; M. N. (Novotný): Šestery vodňanské Vánoce J. Z. (B. Augustinové z 1892–98), LidN 25. 12. 1934, příl.; Listy třem přátelům (Z. Hlávkové z 1896–99, O. Červené z 1893–99, J. Voborníkovi z 1895–1900; 1938, ed. M. Hýsek, chybně uveden J. Voborník); B. Slavík: J. Z. a Morava (C. Seifertovi z 1892–94), LidN 20. a 27. 11. 1939; in Emilie Heyduková v dopisech přátel (b. d., tj. z 1889, a z 1892; 1940, ed. F. Lipš); Přátelé Z. – Herites (vzáj. koresp. z 1880–1900; 1941, ed. B. Heritesová); Přátelství básníka a malířky (vzáj. koresp. se Z. Braunerovou z 1883–99; 1941, ed. V. Hellmuth-Brauner); Ve stínu Orfea. J. Z. a rodina Kalašových ve vzájemných dopisech 1879–1900 (vzáj. koresp. s Klementinou K. z 1879–88, Marií K. z 1881–1900, Amálií K. z 1889–93; 1941, ed. J. Zikmund; vyd. 1949 revidoval J. Š. Kvapil); M. Nedoma: Několik neznámých písem J. Z. (J. Mayerovi, tj. J. Mariovi, z 1896–98, A. Pikhartovi z 1896 a 1899, J. Karáskovi ze Lvovic z 1899–1900), sb. Čes. bibliofil Juliu Z. (1941, s. 21); E. Lešehrad: Titul Francie (E. Čenkovovi z 1897), Lid. demokracie 24. 6. 1945; Básník a sochař (vzáj. koresp. s F. Bílkem z 1896–1901; 1948, ed. J. R. Marek); F. Krčma: Dva neznámé dopisy J. Z. z let 1872 a 1875 (V. Pražákovi a V. Vitouškovi), LF 1949, s. 200; in Vrchlický v dopisech (J. Vrchlickému z 1879–89; 1955, s. 186, ed. A. Pražák); B. Lifka: Dopisy J. Z. Antonínu Schulzovi (z 1892–1900), Sborník NM v Praze, ř. C – lit. hist., 1956, s. 29; Sládek – Z. Vzájemná korespondence (z 1870–1900; 1957, ed. J. Š. Kvapil za přispění A. Bejblíka a J. Kvapilové); Korespondence J. Z. s polskými spisovateli (vzáj. koresp. s B. Grabowským z 1881–98 a Z. Przesmyckým z 1887–1900, A. Langemu z 1896, též koresp. přijatá; 1980, ed. J. Šližiński); Vodňanské vánoce J. Z. (úryvky z dopisů ruz-

ným adresátům z 1887–99; Městské muzeum a galerie Vodňany 1995, ed. J. Louženský; J. Janíčková: Otilie Malybroková a J. Z. v zrcadle vzájemné korespondence (z 1893–1900, citáty), Iana 1996, sv. 2, s. 63; Přátelství básníků. Vzájemná korespondence Karla Dostála-Lutinova s J. Z. a Otokarem Březinou (z 1895–1901, s citacemi z další koresp., zejména se S. Bouškou z 1896–1900; 1997, ed. O. Svozil, zprac. S. Batůšek); Dopisy J. Z. Karolíně Světlé (z 1892–98; 1999, ed. S. Hatanová); I. Rešková: „Svět jde pravou cestou a já se mýlím“. Z dosud nezveřejněných dopisů Julia Z. (J. Náprstkové z 1889 a ukázky z 1888–90), LidN 1. 2. 2001, příl. Kultura + Vztahy J. Z. k rodině Braunerových (A. Bourgesové z 1894 a J. Náprstkové z 1888), Tvar 2001, č. 8. ■ USPOŘÁDAL A VYDAL: Básně Ladislava Staňka (1885, s J. V. Sládkem). ■

BIBLIOGRAFIE: J. Voborník: Chronologický seznam díla J. Z., in J. Z. (1907, s. 297); V. Bitnar: J. Z., in Pouť za svatým grálem (b. d., 1918, s. 23); J. Louženský: Výběrová bibliografie o J. Z. z let 1875–2000, in sb. J. Z. 1841–1901–2001 (Měst. knihovna Vodňany 2001, s. 147); D. Vlašínová: Soupis Z. her s přehledem intersémiotických přepisů, in J. Z. dramatik (2003, s. 113). ■ LITERATURA: A. Schulz: Z dob růžového západu. Turistická vzpomínka na J. Z. (1901); F. V. Krejčí: J. Z. (1901); J. Voborník: J. Z. (1907); M. Marten: J. Z. (1910 ← MR 1909/10, sv. 22) → Akord. Mácha, Z., Březina (1916); V. Novák: J. Z. (1920); V. Zbrojný (J. Tkadlec): J. Z. (1921); J. Voborník: Mučedník touhy (1926); V. Bitnar: Katolicita J. Z. (1926); roč. Chudým dětem (Brno 1931, ed. H. Humlová; příspěv. B. Frídová, L. Grossmannová Brodská, R. Jesenská, E. Jurčinová, A. Lauermannová-Mikšochová, A. Novák, K. Pleskač, G. Preissová, F. Strejček, V. Štech, J. Voborník, S. Volfová); F. Gottlieb: Jan Maria Z. (1932); J. Viskovataja: Ruské motivy v tvorbě J. Z. (1932); sb. Čes. bibliofil Juliu Z. (1941, ed. B. Lifka a E. Frynta st.; příspěv. B. Knoesl, B. Lifka, J. Matouš, M. Nedoma, O. Schiller, L. Štětínová, F. Tichý: O knihovně J. Z., i sep., M. Zich); E. Jurčinová: J. Z., život českého básníka (1941); V. Renč: J. Z. (1941); F. Fencel: J. Z. a Vodňany (1941 ← Jihočes. jednota 1941); J. Š. Kvapil: Gotický Z. (1942); J. Šach: O náboženském smýšlení J. Z. (1942 ← Osvěta 1912; s úryvky z koresp.); M. Bobrownicka: Studia na twórczości J. Z. (Krakov 1959); M. Honzík: J. Z. a Vilém Mrštík. Dvě možnosti české moderní prózy (1971); R. B. Pynsent: J. Z. The Path to Decadence (Haag, Paříž 1974); I. Honzák: J. Z. (Okresní knihovna v Ústí n. Orli. 1981); kat. Sochy, obrazy a sny. J. Z. a výtvarné umění (Vodňany, Roztoky u Prahy 1988, text a ed. T. Vlček); sb. J. Z. Texty, sny, obrazy (1997, ed. T. Vlček; obs. mj. J. Janáčková, M. Červenka: Lumírovec: sémantika verše v Z. epice ← SaS 1992, s. 241, H. Lorenzová: Solární mýtus v díle J. Z. ← Estetika 1991, s. 219, V. Skalická, E. Stehlíková, T. Petrasová, P. Kalina, L. Konečný, J. Pömerl: Z. projekt pašijových her ve Vodňanech ← Divadelní re-

vue 1993, č. 4, R. B. Pynsent, J. Med: František Bílek – J. Z.: typ duchovního přátelství ← Akord 17, 1991/92, č. 8, a Spisovatelé ve stínu, 1995, P. Wittlich, J. Doubravová, L. Boháčková, T. Vlček); J. Dvořáková, H. Klínková: J. Z. (1841–1901). Soupis osobního fondu (LA PNP 1999); sb. J. Z. 1841–1901–2001 (Měst. knihovna Vodňany 2001; komentovaná montáž ukázek z díla a citátů z koresp., tisku, vzpomínek přátel a pamětníků, ed. J. Louženský); D. Vlašínová: J. Z. dramatik (2003). ■ ● ref. Ondřej Černýšev: Δ (J. Neruda), NL 17. 12. 1875 → Literatura 2 (1961, s. 207); E. Krásnohorská, Ženské listy 1876, s. 99 → Výbor z díla 2 (1956); O. Mokřý, Světozor 1877, s. 31; F. Schulz, Osvěta 1880, s. 174 ●; ● ref. Vyšehrad: O. M. (Mokřý), ČČM 1880, s. 364; Δ (J. Neruda), NL 2. 4. 1880 → Literatura 3 (1966, s. 98); B. Čermák, Čes. včela 1880, s. 127; -da. (J. Vrchlický), Lumír 1880, s. 208; S., Květy 1880, d. 2, s. 251; an., Světozor 1880, s. 179; F. Schulz, Osvěta 1880, s. 703; J. J. Kolár, Lumír 1882, s. 200 ●; ● ref. Báje Šošany: da. (J. Vrchlický), Lumír 1880, s. 111; B. Čermák, Čes. včela 1880, s. 103; F. Schulz, Osvěta 1880, s. 346; an., Světozor 1880, s. 155 ●; ● ref. Novely 1: Dr. S. H. (Heller), Květy 1880, d. 2, s. 116; O. M. (Mokřý), NL 18. 9. 1880; J. Hc. (Hudec), Urbánkův věstník bibliografický 1880, s. 154 ●; ● ref. Román o věrném přátelství Amise a Amila: an., Lumír 1880, s. 463; O. M. (Mokřý), Květy 1881, d. 1, s. 371; F. Schulz, Osvěta 1881, s. 384 ●; ● ref. Stará historie: R., Lumír 1882, s. 160; uh. (V. Guth), Politik 25. 3. a 1. 4. 1882; O. Hostinský, NL 26. 3. 1882 → Studie a kritiky (1974, s. 488); A. M., Divadelní listy 1882, s. 115; B. (E. Bozděch), Le Pragois 1882, č. 6; Dr. Nejedlý (J. Nejedlý), Čes. noviny, dříve Posel z Prahy 28. 3. a 11. 4. 1882 ●; ● ref. Dobrodružství Madrány: ch. (F. Chalupa), Ruch 1882, s. 414; ts.-, Pokrok 13. 1. 1883; F. Bílý, Osvěta 1883, s. 92 ●; ● ref. Fantastické povídky: E. Miřiovský, Lumír 11, 1882/83, s. 32; F. Bílý, Osvěta 1883, s. 559 ●; J. Neruda: J. Z., Humorist. listy 1883, s. 378 → Podobizny 2 (1952, s. 209) + in J. Z.: Griselda (1883) → Literatura 3 (1966, s. 280); ● ref. Griselda: -k. (J. V. Sládek), Lumír 11, 1882/83, s. 368; S., Květy 1883, d. 2, s. 493; F. Kalina, Lit. listy 1883, s. 171; E. M. (Miřiovský), Pokrok 20. 10. 1883; F. Zákřejs, Osvěta 1884, s. 73 ●; ● ref. Novely 2: E. Miřiovský, Lumír 11, 1882/83, s. 544; Č. (L. Čech), Lit. listy 1884, s. 22; E. Gresáň, Zprávy apoštolátu tisku 1884, s. 60; F. Bílý, Osvěta 1884, s. 661 ●; ● ref. Poezie: E. Miřiovský, Lumír 11, 1882/83, s. 560; F. Kvapil, Světozor 1883, s. 571; Č. (L. Čech), Lit. listy 1884, s. 12; F. Zákřejs, Osvěta 1884, s. 375 ●; ● ref. Sulamit: T. (J. L. Turnovský), Pokrok 11. 10. 1883; E. B. (Bozděch), Politik 11. a 12. 10. 1883; an., Divadelní listy 1883, s. 244; š. (J. Kuffner), NL 12. (příl.) a 13. 10. 1883; F. Zákřejs, Osvěta 1883, s. 1017; f, Ruch 1883, s. 478; J. Š. (Škarda), Hlídkka lit. 1885, s. 74; Č. (L. Čech), Lit. listy 1885, s. 268 ●; =: Böhmisches Literaturbriefe (těž o Z. poezii a próze), Politik 4. a 28. 6. a 20. 9. 1884; ● ref. Gompači a Komurasaki: J. H. (J. H. Vyhliďal), Hlídkka lit. 1885, s. 73; B. Čermák, NL 13. 1. 1885, příl.; -old., Lit. listy 1885, s. 100;

=, *Politik* 14. 3. 1885; β (J. Kuffner), *NL* 24. 9. 1885; F. Bílý, *Osvěta* 1885, s. 554; F. K. (Kvapil), *Ruch* 1885, s. 279 ●; ● ref. *Kronika o sv. Brandanu*: M. A. Š. (Šimáček), *Světotozr* 19, 1884/85, s. 828; E. Miřiovský, *Pokrok* 23. 10. 1885; F. K. (Kvapil), *Ruch* 1885, s. 456; ~, *NL* 15., 16. a 17. 10. 1885, vše příl.; uh. (V. Guth), *Politik* 5. 11. 1885; A. Chlumecký, *Hlídká lit.* 1886, s. 57, 92; J. Penížek, *Lit. listy* 1886, s. 107; F. Zákrejs, *Osvěta* 1886, s. 81; B. Čermák, *Rozhledy lit.* 1, 1886/87, s. 76 ●; ● ref. *Legenda z Erinu*: B. F. (Frida), *Zlatá Praha* 3, 1885/86, s. 127; +, *NL* 23. 1. 1886; J. V. (Vrchlický), *Pokrok* 24., 26. 1. a 2. 2. 1886; an., *Pražský deník* 26. 1. 1886; F. Zákrejs, *Osvěta* 1886, s. 275; an., *Lumír* 1886, s. 94; Č. (L. Čech), *Hlídká lit.* 1886, s. 240; J. Kuffner, *Květy* 1886, d. 1, s. 368; L. Šolc, *Lit. listy* 1886, s. 351, 367 ●; ● ref. *Čechův příchod*: =, *Zlatá Praha* 3, 1885/86, s. 351; as., *Hlas národa* 2. 5. 1886, příl.; Č. (L. Čech), *Hlídká lit.* 1886, s. 276; an. (F. L. Popelka, dub.), *Jitřenka* 1886, s. 132; F. Kvapil, *Květy* 1886, d. 2, s. 111; V. Vítězný, *Lit. listy* 1886, s. 206; B. Č. (Čermák), *NL* 20. 5. 1886, příl.; -p., *Světotozr* 1886, s. 414; K., *Rozhledy lit.* 1, 1886/87, s. 48; J. Ošťádal, *tamtéž*, s. 120; A. Vrzal, *Vlasť* 3, 1886/87, s. 68; F. Zákrejs, *Osvěta* 1888, s. 559 ●; ● ref. *Libušin hněv*: Č. (L. Čech), *Lit. listy* 8, 1886/87, s. 273; R. Růžička, *Rozhledy lit.* 1, 1886/87, s. 340; M. A. Š. (Šimáček), *Světotozr* 21, 1886/87, s. 175; J. V. (Vrchlický), *Hlas národa* 29. 1. a (podp. J. Vrchlický) 30. 1. 1887, příl.; š. (J. Kuffner), *NL* 1. 2. 1887, příl.; L. H. (Hoskovec), *Jitřenka* 1887, s. 89; J. V. Sládek, *Lumír* 1887, s. 78; F. Zákrejs, *Osvěta* 1887, s. 257; Nemo. (K. B. Mádl), *Ruch* 1887, s. 96; Vavřinec Lebeda... (I. Herrmann), *Švanda dudák* 1887, s. 38; T. (J. L. Turnovský), *Zábavné listy* 1887, s. 239; B. F. (Frida), *Zlatá Praha* 1887, s. 190 ●; ● ref. *Rokoko, Sestra Pascalina*: F. V. Vykoukal, *Světotozr* 21, 1886/87, s. 413; an., *Čas* 1, 1886/87, s. 286; V. Vítězný, *Lit. listy* 8, 1886/87, s. 366; -ides., *NL* 26. 3. 1887; F. V. Vykoukal, *Osvěta* 1887, s. 571 ●; ● ref. *Vyšehrad* (další vyd.): L. Čech, *Rozhledy lit.* 1, 1886/87, s. 228; A. F., *Hlídká lit.* 1888, s. 7, 43 ●; L. Čech: ref. *Jan Maria Plojhar* (vyd. v Lumíru), *Osvěta* 1888, s. 375; ● ref. *Sestra Paskalina*: A. F., *Hlídká* 1888, s. 80; E. Paukner, *Vlasť* 8, 1891/92, s. 155 ●; ● ref. *Doňa Sanča*: B. Čermák, *NL* 13. 12. 1888, příl.; Č. (L. Čech), *Lit. listy* 10, 1888/89, s. 122 a pokr.; J. V. (Vrchlický), *Světotozr* 23, 1888/89, s. 72; J. Ladecký, *Čes. Thalia* 1889, s. 328 (i ref. *Z dob růžového jitra*); *Nunquam Retrorsum*, *Hlas národa* 17. 1. 1889, příl. ●; F. Zákrejs: ref. *Doňa Sanča, Šárka a Lásky div*, *Osvěta* 1889, s. 278; ● ref. *Sulamit* (insc.): J. Ladecký, *Čes. Thalia* 1889, s. 122 a pokr.; A., *Čas* 1889, s. 238 (k tomu polemicky: f, *tamtéž*, s. 269) ●; ● ref. *Z letopisů lásky* 1, 2: *Aristides*, *NL* 28. 12. 1889, příl.; Iv. Mráz, *Lit. listy* 11, 1889/90, s. 193, 208; an., *Lumír* 1890, s. 23; A. V., *Hlídká lit.* 1890, s. 93 ●; ● ref. *Jan Maria Plojhar*: *Astur*. (H. G. Schauer), *Lit. listy* 12, 1890/91, s. 192, 206 → *Spisy* (1917); T. N. (Nováková), *Domácí hospodyně* 1891, s. 154; *Zelený*. (V. Zelený), *Hlas národa* 18. 3. 1891; an., *Lumír* 1891,

s. 95; J. Voborník, *NL* 25. 4. a 2. 5. 1891, oboje příl.; J. Klenek, *Hlídká lit.* 1892, s. 23, 68; L. Čech, *Osvěta* 1892, s. 375 ●; B. Čermák: ref. *Pohádka o Karlu Velikém*, *ČČM* 1891, s. 79; F. Kyselý: ref. *Z letopisů lásky* 3, *Hlídká lit.* 1891, s. 408; J. Hejny: *Poezie v našich listech beletristických* (*Román o čtyřech synech...*, *Pohádka o Karlu Velikém*), *Vlasť* 8, 1891/92, s. 410; ● ref. *Stratonika a jiné povídky*: jc. (J. Jakubec), *NL* 27. 10. 1892; J. Karásek, *Lit. listy* 14, 1892/93, s. 223; M. Zavoral, *Hlídká lit.* 1893, s. 338 ●; ● ref. *Neklan*: jv. (J. Vodák), *Lit. listy* 14, 1892/93, s. 207, 222; *Lubor*, *NL* 17. 3. 1893; F. Zákrejs, *Osvěta* 1894, s. 373 ●; ● ref. *Z letopisů lásky* 4: Vbk. (J. Voborník), *NL* 27. 1. 1893; F. Zákrejs, *Osvěta* 1893, s. 178 (i ref. 3. d.) ●; jv. (J. Vodák): ref. *Dramatické dílo* 2, *Lit. listy* 15, 1893/94, s. 254 ●; ● ref. *Sulamit* (insc.): an., *Čas* 1893, s. 645; š. (J. Kuffner), *NL* 27. 9. 1893; F. X. Šalda, *Rozhledy* 1894, s. 83 → *KP* 1 (1949) a *O věcech divadelních* (1987, s. 59) ●; J. L. T. (Turnovský): *Básník a obyvatel města Voďňan...* (k Z. úvodu ke kn. V. V. Zeleného), *Zábavné listy* 1894, s. 455; ● ref. *Obnovené obrazy*: F. V. Krejčí, *Lit. listy* 16, 1894/95, s. 101; E., *Lumír* 23, 1894/95, s. 120; jv. (J. Vodák), *Niva* 5, 1894/95, s. 31, a *Rozhledy* 4, 1894/95, s. 228; A. Vrzal, *Hlídká lit.* 1895, s. 13; L. Čech, *Osvěta* 1895, s. 1123 ●; ● ref. *Karolinská epopėja*: J. K. (Kvapil), *Zlatá Praha* 12, 1894/95, s. 360; J. Kamper, *Politik* 12. 12. 1895; V. Jagić, *Archiv für slavische Philologie* (Berlín) 1896, s. 302; *Hd*, *NL* 31. 1. 1896; *zjz.*, *Lumír* 26, 1897/98, s. 179, 191 ●; ● ref. *Libušin hněv* (insc.): F. X. Šalda, *Rozhledy* 4, 1894/95, s. 621 → *KP* 2 (1950); J. K. (Kvapil), *Zlatá Praha* 12, 1894/95, s. 338; š. (J. Kuffner), *NL* 29. 5. 1895 ●; š- (J. Kuffner): *Kronika* (o díle J. Z.), *NL* 23. 5. 1895; *Kb.* (J. Kabelík): ref. *Dramatické díla J. Z. 1, 2*, *Hlídká lit.* 1895, s. 293, 331; ● ref. *Tři legendy o krucifixu*: F. X. Šalda, *Lit. listy* 17, 1895/96, s. 83 a pokr. → *KP* 3 (1950); jv. (J. Vodák), *Niva* 6, 1895/96, s. 30; -č- (J. Dlabáč), *Večerní noviny* 2., 4. a 7. 1. 1896; an. (J. Karásek ze Lvovic), *MR* 1896, sv. 4, s. 14 (se zhodnocením celé tvorby); J. J. Veselý, *Vlasť* 13, 1896/97, s. 186 ●; ● ref. *Neklan* (insc.): *Apollonius*, *Časopis pokrokového studentstva* 3, 1895/96, s. 178; J. Třebický, *Rozhledy* 5, 1895/96, s. 465; P., *Světotozr* 30, 1895/96, s. 250; J. K. (Kvapil), *Zlatá Praha* 13, 1895/96, s. 264; -r. (R. J. Kronbauer), *Hlas národa* 1. a 3. 4. 1896; š. (J. Kuffner), *NL* 1. a 23. 4. 1896; V. Bitnar, *NŽ* 1896, s. 90; J., *Čas* 1896, s. 214 ●; L. Arietto: *V maloměstském zátiší J. Z.*, *Kniha* 1, 1895/96, s. 77; J. Stolba: *Z jeho literárních začátků*, *tamtéž*, s. 162; F. V. Krejčí: ref. *Almanach secese* (i o Z.), *Rozhledy* 5, 1895/96, s. 431, 435; ● ref. *Z dob růžového jitra*: P., *Světotozr* 30, 1895/96, s. 612; J. K. (Kvapil), *Zlatá Praha* 13, 1895/96, s. 623; -r. (R. J. Kronbauer), *Hlas národa* 29. 10. 1896; š. (J. Kuffner), *NL* 29. 10. 1896; F. Zákrejs, *Osvěta* 1896, s. 1119 (i ref. *Bratři, Lásky div*); -z-, *Lumír* 25, 1896/97, s. 48 ●; an.: ref. *Maeldunova výprava*, *Beseď učitelská* 1896, s. 324; V. Tille: *Ze srovnávací literatury lidové*. 2. *Látka Z. slovenské legendy Samko pták*, *ČL* 6, 1896/97, s. 5; ● ref. *Amparo* a jiné povíd-

- ky: J. Karásek, Lit. listy 18, 1896/97, s. 122; Kirilov. (L. Jarolímek), Rozhledy 6, 1896/97, s. 408; B.-V. (J. J. Benešovsky-Veselý), NL 22. 1. 1897; K. Staněk, Osvěta 1897, s. 361 ●; ● ref. Doña Saňa (insc.): F. X. Šalda, Lit. listy 18, 1896/97, s. 287, 299 → KP 3 (1950); P., Světozor 31, 1896/97, s. 263; J. K. (Kvapil), Zlatá Praha 14, 1896/97, s. 262, 275; Olga P. (Příbylová), Ženský svět 1, 1896/97, s. 139; K., Pražský deník 3. a 6. 4. 1897; š. (J. Kuffner), NL 4. 4. 1897; -K. (K. Kamínek), MR 1897, sv. 6, s. 31; -z.-, Lumír 1897, s. 240 ●; ● ref. Dům U tonoucí hvězdy: Kj. (F. V. Krejčí), Rozhledy 6, 1896/97, s. 946; F. V. V. (Vykoukal), Světozor 31, 1896/97, s. 395; J. Šč. (B. Prusík), Lumír 25, 1896/97, s. 408; K. Staněk, Osvěta 1897, s. 1012; F. X. Š. (Šalda), Lit. listy 19, 1897/98, s. 50 → KP 3 (1950) ●; ● ref. V soumraku bohů, Dům U tonoucí hvězdy: Vbk. (J. Voborník), NL 19. 11. 1897; A. Bazarov (J. Kadlec), Čes. revue 1, 1897/98, s. 857 ●; J. Voborník: O pozemí J. Z., Program c. k. českého gymnázia v Litomyšli (1897, i sep.); ● ref. V soumraku bohů: F. X. Š. (Šalda), Lit. listy 19, 1897/98, s. 130 → KP 4 (1951); Hjalmar., Lumír 26, 1897/98, s. 227; K-s (A. Kraus), Naše doba 5, 1897/98, s. 1057; Kj. (F. V. Krejčí), Rozhledy 7, 1897/98, s. 272; Sk. (F. Skácelík), Samostatnost 1898, s. 159; J. Krejčí, Obzor lit. a umělecký 2, 1899/1900, s. 166 ●; ● ref. Radúz a Mahulena: F. X. Šalda, Lit. listy 19, 1897/98, s. 245, 262 → KP 4 (1951); -z.-, Lumír 26, 1897/98, s. 252; K. (F. V. Krejčí), Rozhledy 7, 1897/98, s. 709; ech. (V. Štech), Světozor 32, 1897/98, s. 272; Nemo. (K. B. Mádl), Zlatá Praha 15, 1897/98, s. 275; -rn-. (A. Novák), Ženský svět 2, 1897/98, s. 146; -r. (R. J. Kronbauer), Hlas národa 8. 4. 1898; š. (J. Kuffner), NL 8. 4. 1898; J. Boleška, LidN 30. 4. 1898; J., Čas 1898, s. 227; K. Kamínek, MR 1898, sv. 8, s. 51; a...ž, Samostatnost 1898, s. 128 ●; Renald Javor (A. Novák): Ženy v poezii J. Z., Ženský svět 2, 1897/98, s. 2 a pokr.; ● ref. Bratři (insc.): P., Světozor 33, 1898/99, s. 574; -ák., Hlas národa 15. 10. 1899, příl.; š. (J. Kuffner), NL 15. 10. 1899; jv (J. Vodák), Obzor lit. a umělecký 1899, s. 176; Sk. (F. Skácelík), Samostatnost 1899, s. 419; J., Čas 1899, s. 676; K. (F. V. Krejčí), Rozhledy 9, 1899/1900, s. 113; N-K. (J. Kamper), Čes. revue 3, 1899/1900, s. 363; A. Kraus, Das literarische Echo 2, 1899/1900, s. 517 ●; ● nekrology a vzpomínky: an., Besedy Času 6, 1900/01, s. 152; an., Besedy lidu 9, 1900/01, s. 190; A. Svoboda, Muzeum 35, 1900/01, s. 98; A. Kraus, Das literarische Echo 3, 1900/01, s. 849; A. Nečásek, Lumír 29, 1900/01, s. 217 (k tomu polemicky an., Čas 15. 2. 1901) a Zlatá Praha 18, 1900/01, s. 166; Jc. (J. Jakubec), Naše doba 8, 1900/01, s. 391, 461 (k tomu an., Čas 26. 3. 1901); J. Karásek (s výtahy z dopisů), MR 1900/01, sv. 12, s. 157; A. P. (Procházka), tamtéž, s. 182; an., Rozhledy 10, 1900/01, s. 398; an., Vlastí 17, 1900/01, s. 484; I. B., Zvon 1, 1900/01, s. 228, 239; an., Čas 30. 1. 1901 (s bibliografií knižního díla); an. (J. Vrchlický), NL 29. 1. 1901 a (podp. J. Vrchlický) Hlas národa 30. 1. 1901; M. (o Z. v Lužanech) a E. ryt. z Čenkova, Hlas národa 30. 1. 1901; an., LidN 30. 1. 1901; L. T. (Turnovský), NL 30. 1. 1901; an., Politik 30. 1. a 2. 2. 1901; S. (A. Macek), PL 30. 1. 1901; = (J. Vodák), Čas 31. 1. 1901; A. Heyduk, Hlas národa 31. 1. 1901; Q., LidN 31. 1. 1901; an., PL 31. 1. 1901; O. S., Časopis pokrokového studentstva 1901, s. 33; an., Jitřenka 1901, s. 35; K. Dostál-Lutinov, NŽ 1901, s. 89; Z. Nejedlý, Obzor lit. a umělecký 1901, s. 47; E. Krásnohorská, Osvěta 1901, s. 202; Besedy lidu 1901, č. 16 (věnované Z.); Q. (přehled nekrologů), LidN 30. 5. 1901 ●; F. X. Šalda: J. Z., Čes. revue 4, 1900/01, s. 659, 788 → KP 5 (1951); O. Theer: ref. Jan Maria Plojhar (další vyd.), Lumír 29, 1900/01, s. 316; A. Pražák: O symbolismu Z. Radúza a Mahuleny, tamtéž, s. 422, 434; F. V. Krejčí: J. Z. a jeho exotismus, Rozhledy 10, 1900/01, s. 403; F. Herites: Vzpomínky na J. Z., Zvon 1, 1900/01, s. 229, 244, 253 → Vodňanské vzpomínky (1904); A. Heyduk: Vzpomínka na J. Z., tamtéž, s. 265, 281 → Vzpomínky literární (1911, s. 132, 149); faš.-: Z. dramatik, Hlas národa 3. 2. 1901; J. Borecký: J. Z. jako dramatik, Obzor lit. a umělecký 1901, s. 33 a pokr. (nedokončeno); an.: Hebrejské motivy v pracích J. Z., Českožidovské listy 1901 (únor); J. Kamper: J. Z., ČČM 1901, s. 36, 204, 333; S. Bouška: J. Z., Obrazková revue 1901, s. 209 a pokr.; Z. Przesmycki: Los geniuszów, in J. Z.: Wybór pism (Varšava 1901); V. Mrštík: K soubornému vydání Z. spisů, Lumír 30, 1901/02, s. 45 a pokr. → Moje sny 1 (b. d., 1902, s. 339); A. Pražák: Život J. Z., Srdec 1, 1901/02, s. 173 a pokr.; ● ref. Myšlenky J. Z.: F. X. Zdařil, Srdec 1, 1901/02, s. 185; an. (J. Vodák), Čas 16. 2. 1902 ●; an.: K zeyerovskému mýtu, Čas 9. 11. 1902 (Dobrodružství Madrány) a 30. 12. 1902 (Pod jabloní); ● ref. Pod jabloní: -ák., Hlas národa 30. 12. 1902; -q (J. Borecký), NL 30. 12. 1902; Ar...ti (A. Kraus), Politik 30. 12. 1902; r. (F. V. Krejčí), PL 30. 12. 1902; A. Novák, Samostatnost 31. 12. 1902; -s-, Lumír 31, 1902/03, s. 146; F. X. Hodáč, MR 1902/03, sv. 14, s. 230; an., Přehled 1, 1902/03, s. 91; Nemo. (K. B. Mádl), Zlatá Praha 20, 1902/03, s. 131; J. Lý. (Ladecký), Zvon 3, 1902/03, s. 211; K. H. (K. H. Hilar), Moderní život 1903, s. 56; V. K., Osvěta 1903, s. 177 ●; J. Máchal: J. Z., in O českém románu novodobém (b. d., 1902, s. 103); J. Štolba: J. Z. v zrcadle svých dopisů, Máj 1, 1902/03, s. 7 a pokr. → Z mých pamětí 2 (1907); ● ref. Zahrada mariánská: M. Marten, MR 1902/03, sv. 14, s. 557; F. V. Vykoukal, Osvěta 1903, s. 933 ●; B. H-n.: Za Juliem Z. v Praze, Nová čes. revue 1, 1903/04, s. 344; F. Tůma in Zpráva lycea v Čes. Budějovicích (1904); F. X. H. (Hodáč): Z korespondence J. Z., LidN 15. 7. 1904; J. Voborník: Erbenova Svatební košile a Z. Paskalina, Osvěta 1904, s. 29; J. Máchal: Ze studií o J. Z. (zejména Karolínská epepeja, Z letopisů lásky, Radúz a Mahulena), LF 1904, s. 218; A. N. (Novák): ref. Jan Maria Plojhar (další vyd.), Ženský svět 1904, s. 189; Dr. B. Hedrlín: J. Z. (k ukončení Spisů), Jitřenka 1905, s. 77; S. Heller: Z literárních vzpomínek 3. Začátek literární tvorby J. Z., Lumír 34, 1905/06, s. 408; F. Herites: Jak vzniklo jméno Z. románu (Jan Maria Plojhar), Máj 5, 1906/07, s. 9; K. Mašek: Ke vzniku Z. Legendy z Eri-

nu, Zlatá Praha 24, 1906/07, s. 47; R. J. Kronbauer: Z. sny a touhy, Máj 5, 1906/07, s. 362; J. V. (Voborník): J. Z. Nové básně, NL 29. 1. 1907; A. Häckl: Orientální látky v dramatech Z., Vyr. zpráva c. k. české vyšší reálky v Pardubicích... (1907); S. K. Neumann: O jedné knize Z. (Román o věrném přátelství Amise a Amila), Moravský kraj 27. 7. 1907 → Stati a projevy 2 (1966, s. 515); F. S. P. (Procházka): V posledních letech... (k pověstem o bohatýrském ruském eposu v Z. pozůstalosti), Zvon 8, 1907/08, s. 63; -by- (J. S. Machar): Poznámky čtenářovy, Čas 26. 1. 1908; K. Vrátný: Z. kronika V soumraku bohů a ságy islandské, Meditace 1908, s. 20; A. Krejčová: ref. překl. Aucassin a Nicoletta (srov. se Z. zpracováním látky), Novina 2, 1908/09, s. 412; V. Z.: Myšlenky z dopisů J. Z. (úryvky ze Z. dopisů K. Světlé), Přehled 7, 1908/09, s. 104, 140; K. Weinfurter: J. Z. jako mystik, NL 4. 6. 1909; ● k 10. vyr. úmrtí: J. K. (Kamper), Lumír 39, 1910/11, s. 231; J. Reichmann, Pražská lid. revue 1911, s. 47 ●; -by- (J. S. Machar): Literární procházky (srovnání Z. a J. Nerudy), Čas 5. a 12. 2. 1911 (k tomu polemika: M. Marten: Syn Heliův, MR 1910/11, sv. 23, s. 364); J. Voborník in J. Z.: Olgerd Gejstör (1911); V. Schüller: Filiace Z. Maeldunovy výpravy, ČMF 1911, s. 419 (k tomu polemika: M. Křepešný: Z. Maeldunova výprava a její pramen, ČMF 1912, s. 37 a 146, a V. Schüller, tamtéž, s. 242); J. E. Seuardt: Proč J. Z. nevstoupil do kláštera?, Čes. svět 8, 1911/12, č. 33, 34, 36; J. Baudiš: K otázce pramenů Z., ČMF 1912, s. 114, 203; K. Fuxová: Plutarch – pramen Z. Stratoniky, Čas 1912, příl. Hlídka Času, č. 53 + Rozbor Z. Gdoule, tamtéž, č. 85; J. Šach: O vlasteneckém smýšlení Z., Nový obzor 1912, s. 22 a pokr.; A. Pražák: K pramenům Z. legendy Inultus, LF 1912, s. 48; V. Bitnar: Poezie předrafaelská (mj. Král Kofétua), Obrození 1912, s. 17; Z. Záhoř: Upanišad Káthaka v Z. Plojharovi, Čes. kultura 1, 1912/13, s. 29, 60; F. Herites: Můj sloupec (mj. Vrchlický a Z.), Máj 11, 1912/13, s. 16; F. Strejček: Robert Ďábel a Z. pokus o tuto látku, ČMF 1913, s. 193; K. Heinrichová: Z. a Vrchlický v Příbrami, Samostatnost 30. 11. 1913; F. A. Šubert: Glosa k historii českého dramatu (Z. a Vrchlický), Scéna 1913, s. 210; B. Frída: Proslov u pomníku J. Z. dne 16. září 1913, Zvon 14, 1914/15, s. 22; O. Schiller: J. Z. a Itálie, Vyr. zpráva c. k. vyššího gymnázia v Hradci Králové za škol. rok 1913/14 (k tomu F. Chmelař: Tři cesty Z. do Itálie..., ČMF 4, 1914/15, s. 470); E. K. Kletus: J. Z. a děti (vzpomínka), Eva 1914, s. 253 + J. Z. – ctitel královny nebes, Vlast 31, 1914/15, s. 969; F. Strejček in Lumírovci a jejich boje kolem roku 1880 (1915); B. Straka: Příspěvek k poznání orientálních předloh Z., Vyr. zpráva čes. král. reálného gymnázia na Smíchově za škol. rok 1915/16; L. Dlouhý: Robert Ďábel. Vztah legendy k tradici lidové a české její úpravy 4. Náčrt dramatu Zeyerova, ČMF 5, 1915/17, s. 443; J. Zvěřina: Ze života J. Z., Osvěta 1916, s. 142; F. Frýdecký: Z. blankvers, NŘ 1, 1916/17, s. 141; J. Voborský: Několik kapitol o básnících, Vlast 33, 1916/17, s. 498 a pokr.; J. Holeček: Po-

známky o českém jazyku (chyby v pracích Z.), NL 8. 6. 1917; F. X. Š. (Šalda): J. Z. předvídá světovou válku r. 1899, Kmen 1, 1917/18, č. 36 → KP 10 (1957); ● ref. Srdce Pikangovo (prem. 1918): V. K., Lída 1, 1917/18, s. 816; Ad. P. (Piskáček), Venkov 16. 8. 1918 ●; J. M. Augusta: Mystika J. Z., Knihomil 1918, s. 3 (i sep.); F. Strejček: J. Z. a politika, Osvěta 1918, s. 599; A. N. (Novák): Významný dokument (Z. dopis K. Světlé), Venkov 8. 10. 1918 (těž B. Viková-Kunětická, Ženský svět 1918, s. 229); E. Krásnohorská: Z. drobných vzpomínek, Zlatá Praha 36, 1918/19, s. 90 → Co přinesla léta (1928); V. Novák: Z. Griselda, ČMF 7, 1919/21, s. 70, 132 (i sep.); P. M. Haškovec: Bourget a Z., tamtéž, s. 167 + O vzniku románu Jan Maria Plojhar, Osvěta 1920, s. 393; V. Pihertová: Studie o Z. Amisu a Amilu, Osvěta 1920, s. 224, 288, a 8, 1921/22, s. 51, 148, a 9, 1922/23, s. 124 a 225; M. Lauermannová-Mikschová: List J. Zeyera i několik vzpomínek na básníka Vyšehradu, Pramen 1, 1920/21, s. 22, 55 → Lidé minulých dob (1940); K. Čapek: J. Z.: Stará historie, Program k představení v Městském divadle na Král. Vinohradech (1921, s. 3) → O umění a kultuře 2 (1985, s. 340); ● k 20. vyr. úmrtí: M. P. H. (Pujmanová-Hennerová), Tribuna 29. 1. 1921; K. Híkl, NL 29. 1. 1921 ●; P. M. Haškovec: Z. listu J. Z. J. Vrchlickému, ČMF 8, 1921/22, s. 73; F. S. Horák: Jak se jeví náboženská krize Z. v románě Dům U tonoucí hvězdy, Archa 1922, s. 255; V. Novák: Biblické motivy starozákonní v básnickém díle J. Z., Slovanský sborník věnovaný prof. dr. Františku Pastrnkovi k 70. narozeninám (1923, s. 342); O. Donath in Židé a židovství v české literatuře 19. století 1 (1923); F. Herites: Opravdu je tomu 25 let..., Čes. svět 20, 1923/24, č. 17; ● ref. Dopisy J. Z. Karle Heinrichové: J. Krecar, MR 1923/24, sv. 39, s. 261; jv. (J. Vodák), Čes. slovo 13. 5. 1924; A. N. (Novák), LidN 29. 7. 1924 ●; F. Dohnal: Kristus v legendách moderní literatury 2, Archa 1925, s. 13; ● k 25. vyr. úmrtí: A. N. (Novák), LidN 29. 1. (odpol.) a 30. 1. 1926; J. Čadek, E. Heyduková, A. R. Husová, A. Mayer, Th. Mokřý, H. Mostecký, J. Pícha, vše Otavan 1926, s. 137 a pokr.; V. Brtník, Lit. rozhledy 11, 1926/27, s. 13 ●; E. Lo Gatto: J. Z. e l'Italia, Rivista di letteratura slave (Řím) 1926, č. 1; A. Novák: Lyrika J. Z., Lumír 54, 1927/28, s. 12 + Z. Mojžíš, Židovský kalendář na rok 1927/28, s. 56, oboje → Nosiči pochodní (1928, s. 123); A. Lauermannová-Mikschová: Z. upomínka na J. Z., RA 3, 1927/28, s. 194 a pokr. → (upr.) Lidé minulých dob (1941, s. 96); ih (I. Herben): Z. láska k staré Praze (s citací z dopisu F. Drtinovi) + J. Z. o životě a smrti (těž s citací) + J. Z. o Akademii věd a umění (s citací dopisu F. Drtinovi z 1890), vše LidN 22., 23. a 28. 8. 1928; J. Karásek ze Lvovic: K výročí smrti J. Z., Lit. rozhledy 13, 1928/29, s. 162; J. Viskovataja: Z. Zpěv o pomstě za Igora, LF 1929, s. 247 + Razbor prozvedeníja J. Z. Alexej, člověk boží, Slavia 1930, s. 537 → Ruské motivy v tvorbě J. Z. (1932); J. Červený: Knihovna básníka J. Z., Bibliofil 1930, s. 46, 84; B. Fučík: Z. moderní, RA 6, 1930/31, s. 289 → Kritické pří-

ležitosti 1 (1998, s. 159); ● k 30. výr. úmrtí: H. Peerová, Zvon 31, 1930/31, s. 293, 306; J. Kvapil, LidN 2. 2. 1931; G. (F. Götz), NO 29. 1. 1931 ●; F. X. Šalda: Několik slov o J. Z., ŠZáp 1930, s. 241; J. B. Foerster in Poutníková cesta. Paměti 2 (1931); F. Gottlieb: Jan Maria Zeyer, Lumír 58, 1931/32, s. 140, 198 (i sep.); A. Novák: Gotik jihočeský, LidN 6. 11. 1932; A. Janáček: Z. Kunálovy oči, ČMM 1932, s. 432 + Indické prameny Z. Radúze a Mahuleny, ČNM 1933, s. 226 (i sep.); K. Treimer: Germanische Literatureinflüsse auf J. Z., Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven (Vratislav) 1933, s. 543 (k tomu polemicky P. E., tj. Eisner, Prager Presse 24. 7. 1934, odpol. příl.) + Bausteine zur Zeyerforschung, tamtéž 1934, s. 501; F. Stiebitz: Z. básně Helena, LF 1934, s. 253, 413; Hc. (P. M. Haškovec): K románským pramenům Zeyerovým (v kn. Stratonica a jiné povídky), ČMF 21, 1934/35, s. 359; V. Jiráč: Látkoslovní poznámka k Z. Sulamit, ČMF 22, 1935/36, s. 149; E. Jurčínová: J. Z. a K. H. Mácha, roč. Chadys dětem (Brno 1936); J. Š. Kvapil in J. Z.: Maeldunova výprava (1936); A. N. (Novák): ref. Maeldunova výprava, LidN 27. 4. 1937 (i ref. Výbor z Karolinské epopoje); R. Konečný: Z. v zrcadle svých snů, Psychologie 1936, s. 25 a pokr.; L. Dlouhý: O Z., Sborník prací věnovaných památce prof. dr. P. M. Haškovec (1936); A. Novák: Zápas o české baroko, KM 1938, s. 289; K. Treimer: Studien über J. Zeyers Thematik, Zeitschrift für slavische Philologie (Heidelberg) 1938, s. 17; M. Hýsek: Kdo byla Z. chůva?, Venkov 17. 7. 1938 (k tomu P. Eisner, Prager Presse 24. 7. 1938, příl.); ● ref. Listy třem přátelům: J. Pilař, Čtème 1, 1938/39, s. 39; J. Knoesl, Lumír 65, 1938/39, s. 104 ●; ● ref. Výbor z České epopoje J. Z.: K. P. (Polák), Nár. práce 12. 2. 1939 (k tomu polemika amp., tj. A. M. Piša, Nár. práce 15. 2. 1939); J. V. Bečka, Střední škola 1939, s. 282; A. Novák, LidN 20. 2. 1939 ●; F. Pražák in Dětství vynikajících lidí českých (1939); E. Vrchlická in Dětství s Vrchlickým (1939, s. 84 a 200); V. Renč in J. Z.: Tři legendy o kruzifuxu (1940); V. Holejšovský: Rod básníka J. Z., Časopis rodopisné společnosti českosl. 1940, příl. s. 77; J. Zikmund: Na okraj vydání jedné Z. korespondence (se sestrami Kalašovými), Marginálie 14, 1940/41, s. 15; ● k jubilejnímu roku 1941: J. Čep, T. Vodička, A. Vyskočil (Z. předmluvy), J. Svítíl-Karník, J. Zahradníček (Přátelství básníka a malířky), vše Akord 8, 1940/41, s. 274, 277, 286, 365; J. Š. Kvapil, Naše doba 48, 1940/41, s. 395 + (šifra jšk.), NL 26. 1. 1941; V. Hellmuth-Brauner, Nár. politika 26. 1. 1941; F. Tichý, LidN 29. 1. 1941; K. P. (Polák), Nár. práce 29. 1. 1941; J. Knap, Venkov 30. 1. 1941; V. Müller, NL 20. 4. 1941; K. P. (Polák), Nár. práce 26. 4. 1941; an. a J. Popelová, tamtéž; K. Beran, LidN 18. 5. 1941; -ühl- (B. Mühlstein), Naše zprávy 1941, č. 31; J. Strakoš, Řád 1941, s. 290; J. Pilař, Venkov 26. 4. 1941; K. Sezima, Čtème 1941, s. 114; Zlatá stezka 1941, zvláštní č. 9 (vzpomínkové články) ●; J. Š. Kvapil: Ke studiu Z. básně Pes, ČMF 27, 1940/41, s. 139; V. Dresler: Lidské typy v díle J. Z., Zvon 41, 1940/41, s. 478 a pokr. + Venkov v básnic-

kém díle J. Z., Venkov 20. 4. 1941; C. Seifert: Z. putování Moravou, LidN 20., 22. a 26. 4. 1941 (ed. B. Slavík); E. Jurčínová: J. Z. a Otokar Březina, LidN 27. 4. 1941 + J. Z. v Itálii, LidN 28. 4. 1941; B. Slavík: Z. a Morava, LidN 11. 5. 1941; J. Š. Kvapil: K problému dekadence u J. Z., KM 1941, s. 231 (k tomu I, tj. B. Novák, LidN 20. 7. 1941); AMB. (A. M. Brousil): ref. prem. Blanka (studio Čin), Venkov 18. 9. 1941; ● ref. Přátelství básníka a malířky: J. Z. (Zahradníček), Akord 8, 1940/41, s. 373; jšk (J. Š. Kvapil), LidN 20. 4. 1941; V. Renč, Řád 1941, s. 275; B. Štorm, tamtéž 1941, s. 279; J. Pilař, Venkov 11. 7. 1941 ●; V. Polák: Oči u J. Z., NŘ 1941, s. 102, 163; J. Strakoš: K nové zeyerovské literatuře, Řád 1941, s. 313 + Geneze náboženské zkušenosti v díle J. Z., Řád 1941, s. 365 a pokr.; S. E. Zich: Epištoly J. Z. k Antonínu Schulzovi (s dopisy Z.), Venkov 27. 4. a 4. 5. 1941, příl.; ● ref. Básně: J. Z. (Zahradníček), Akord 9, 1941/42, s. 233; jšr. (J. Šnobr), Čes. osvěta 38, 1941/42, s. 181; J. B. Č. (Čapek), Naše doba 49, 1941/42, s. 375; V. T. (Tichý), Dělnická osvěta 1942, s. 54; V. Jiráč, KM 1942, s. 7; V. Hellmuth-Brauner, tamtéž, s. 143; K. P. (Polák), Nár. práce 18. 1. 1942; V. Renč, Řád 1942, s. 304; V. Lišková, SaS 1942, s. 100 → Posmrtný odlitek z prací Věry Liškové (1945, s. 166) ●; ● ref. Přátelé Z. – Herites: V. T. (Tichý), Dělnická osvěta 1942, s. 114; V. Hellmuth-Brauner, KM 1942, s. 136 ●; J. Mukařovský: ref. J. Š. Kvapil: Gotický Z., SaS 1943, s. 148; V. Mathesius: Větné základy epického slohu v Z. Kronice o sv. Brandanu, SaS 1942, s. 80 → Jazyk, kultura a slovesnost (1982); V. Bitnar: J. Z. a Otokar Březina, Akord 10, 1942/43, s. 276 + Novobarok J. Z., Řád 1944, s. 122; J. Š. Kvapil: J. Z. revoluční, Knihy a čtenáři 6, 1945/46, s. 113 + Glosa o vztahu J. Z. k Svatopluku Čechovi, sb. Svatopluku Čechovi (1946, s. 461); J. Kvapil in O čem vím 1 (1946, rozšíř. vyd., zejména s. 170 a 245); A. Vyskočil: Z. předmluvy, in Znamení u cest (1947, s. 191); Bej. (A. Bejblík): ref. Novely (Sebrané spisy 6), Naše doba 1948, s. 231 + Česká epopoje (Sebrané spisy 2), tamtéž, 1948, s. 328 + Poměr Z. Neklana k Beaumontově a Fletcherově hře Maid's Tragedy, ČMF 32, 1948/49, s. 135; V. Martínek: Z. žaloby, in Na cestách národního ducha (1949, s. 180); J. Závada in J. Z.: Jan Maria Plojhar (1950); J. Š. Kvapil in J. Z.: Z letopisů lásky (1951) + Půl století Z. kultu a hodnocení, Slovesná věda 1951, s. 13; G. Franc: ref. Z letopisů lásky, LD 22. 9. 1951; I. Vaculín in J. Z.: Radúz a Mahulena (1955); M. Ivanov: Po stopách záhadného pseudonymu (pseud. Trut), Květy 1955, č. 51 → Historie skoro detektivní (1961, s. 179); J. Strnadel in J. Z.: Z letopisů Rolandu (1956); K. Svoboda in Antika a česká vzdělanost od obrození do první války světové (1957, s. 189); J. Poucha in J. Z.: Světla Východu (1958); J. Závada in J. Z.: Olgerd Gejštör (1958); J. Polák: Sládkova a Z. cesta do Skandinávie, ČMF 1959, s. 38; J. Š. Kvapil: Zeyerova svědectví, tamtéž, s. 43; K. Krejčí in J. Z.: Radúz a Mahulena (1961); J. Brabec: J. Z., Kulturněpolitický kalendář (1961, s. 246); J. Neumann, E. Ledererová, Z. Kopecký, J. Slabý, Z. Zerza-

ňová, E. Pařzková: Depresivní rysy v osobnosti J. Z., *Českosl. psychiatrie* 1961, s. 337; K. Krejčí in J. Z.: Jan Maria Plojhar (1964); M. I. Křovák: Komédie dell'arte v našem divadle, *Amatérská scéna* 1967, č. 10; J. Strakoš: Náboženská zkušenost v díle J. Z., *Studie* 1968, č. 1 (14); A. Mazlová: Z. a Janáčková Šárka (Pokus o srovnání básnického textu a libret opery), *Časopis Mor. muzea* 53–54, 1968/69, č. 2; K. Krejčí in J. Z.: *Dům U tonoucí hvězdy* (1972); Š. Vlašín: Jevištní osudy Z. Neklana, sb. *Na křižovatce umění. Sborník k poctě šedesátin prof. dr. Artura Závodského...* (1973, s. 231); A. Piročkinas: Litevské motivy v Z. tvorbě. SPFF Brno, ř. D – lit. vědná, 1973 (1975), č. 20; J. Šližiński: Kontakty listovne Juliusza Z. z Polakami, *Slavia* 1974, s. 331; D. Moldanová: Z. autobiografie v korespondenci s polským básníkem Miriamem, *ČLit* 1975, s. 246; K. Krejčí: Dvojí konfrontace (Arbes a Z., Arbes a Kafka), in *Česká literatura a kulturní proudy evropské* (1975, s. 319); L. Lantová in J. Z.: Jan Maria Plojhar, *Tři legendy o krucifixu* (1976, s. 375); V. Jiráč: Z. Libuše, in *Portréty a studie* (1978, s. 224); J. Šližiński: J. Z. v Polsku, in *Korespondence J. Z. s polskými spisovateli* (1980, s. 5); L. Lantová: J. Z., *Čes. jazyk a literatura* 31, 1980/1981, s. 228; V. Gebhartová in J. Z.: *Zelený vítěz* (1981); E. Stehlíková: Užítí prefigurace a prvky mytologizace v Z. díle, *ČLit* 1981, s. 25; A. Frolíková, E. Stehlíková: Cesty J. Z. za antikou, *Zprávy Jednoty klasických filologů* 1982, s. 142; J. Hrabák in J. Z.: *Román o věrném přátelství Amise a Amila* (1983); A. Urbanová: Znáší a zapominají. J. Z., *Amatérská scéna* 1983, č. 3; D. Vlašínová: Objevny výklad Zeyera, sb. *Živý odkaz Julia Fučíka* (1983); D. Hodrová: Praha jako město deziluze v českém románu přelomu století, O. Herbenová: Obytný interiér některých významných osobností české kultury jako typizační prvek měšťanského interiéru 19. století, oboje sb. *Město v české kultuře 19. století* (1983, s. 168 a 238); A. Stejskalová: J. Z. a Rusko, SPFUK Praha. Filologické studie 12, 1984, s. 7; L. Nezdařil in *Česká poezie v německých překladech* (1985, s. 161); J. Janáčková: Obnovené obrazy a mýty J. Z., in *Stoletou alejí* (1985, s. 155); K. Cvejn: O Juliu Z., *Marginálie 1980–1985* (1985), s. 47; M. Štědroň: Janáček a Z. verš v opeře Šárka, SPFF Brno, ř. H – hudebněvědná, 1986, č. 21; J. Bednář: Pobyty J. Z. v jižních Čechách, *Výběr z nejzajímavějších knih* 1986, č. 2; J. Janáčková: Touha J. Z. po čtenáři z lidu, *Lit. měsíčník* 1986, č. 1; L. Stehlík: Vzpomínání na J. Z., in *Země zamýšlená 2* (1986, s. 80); J. Janáčková in J. Z.: *Tři legendy o krucifixu a jiné báje o lásce* (1987); S. Batišek: Duchovní profil J. Z., *Duchovní pastýř* 1987, s. 16 + J. Z. a *Nový život*, tamtéž, s. 74; J. Zahradníček: J. Z. (z pozůstalosti Jana Z.), *Zprávy Spolku čes. bibliofilů v Praze* 1987, č. 4; J. Haringová: Po stopách jedné Z. parafráze (o P Blaho v zahradě kvetoucích broskvích), *ČLit* 1987, s. 268; J. Janáčková, A. Stich in J. Z.: *Epické zpěvy* (1988); T. Vlček: Orientální motivy v kosmopolitním a národním programu lumírovské generace, sb. *Povědomí tradice*

v novodobé české kultuře (1988, s. 177); Z. Hrbata: Místo díla J. Z. v proudu neoromantismu a dekadence, sb. *Prameny české moderní kultury* (1988, s. 118); A. Stejskalová: Italská cesta J. Z. 1883–1884, SPFUK Praha. Filologické studie 17, 1988, s. 19; V. Kulíř: Jihočeská zastavení básníka J. Z., *Výběr z prací členů Historického klubu při Jihočes. muzeu v Čes. Budějovicích* 1988, č. 2 + J. Z. a jižní Čechy, tamtéž, č. 3; Z. Hrbata: Karolínská epopeja jako Z. gesto, *ČLit* 1990, s. 494 → (upr.) *Romantismus a Čechy* (1999); J. Janáčková: Krajina v osobním záznamu a v básnické projekci, sb. *Člověk a příroda v novodobé české kultuře* (1989, s. 60); P. Kalina: Z. a Klíma. Dvě verze mariánského mýtu, *Tvar* 1990, č. 34 (k tomu B. Balajka: *Glosy mariánské a zeyerovské*, tamtéž, č. 37); L. Daňková in J. Z.: *Zahrada mariánská* (1990); jm (J. Med) in *Slovník básnických knih* (1990); *Karolínská epopeja, Troje paměti Víta Choráze, Vyšehrad*; J. Dvořáková: *Zpráva o literárních pozůstatostech Jindřicha Hořejšího, J. Z. a Jaroslava Durycha*, sb. *Lit. archiv* 24, 1990, s. 259; B. Balajka: *Dvě lásky J. Z. – báseň a pravda*, *Tvar* 1991, č. 5; T. Vlček: J. Z. *Básník nezměrné touhy po snu a ideálu*, *LidN* 27. 4. 1991, příl. *Nedělní LidN*; J. Triška: *Literatura tří stylů 3. Styl Z. české epiky*, *ZM* 1991, s. 172; K. Srp: *Hosté z jiného světa. Tesknouta u Jana Zrzavého a J. Z.*, *Dějiny a současnost* 1991, č. 5; J. Jedlička: *Melancholický neklid aneb Jan Maria Plojhar. Přítomnost 1992*, č. 5 → *České typy aneb Poptávka po našem hrdinovi* (1992); B. Balajka: *Z. výjimečné postavení v české literatuře*, *Tvar* 1994, č. 11; H. Voisine-Jechová: *Využití snového zážitku v narativním procesu (Z. a J.-K. Huysmans)*, *ČLit* 1995, s. 268; M. Zelenka, H. Mikulová: *Z. Slovensko – realita nebo mýtus?*, *Opera slavica* 1996, č. 3; J. Janáčková, E. Stehlíková in J. Z.: *Jan Maria Plojhar* (1996); J. Janíčková: *Otilie Malybroková a J. Z. v zrcadle vzájemné korespondence*, *Ianua* 1996 (1997), s. 63; M. Exner: *Dům J. Z. & J. Z. U tonoucí hvězdy*, *Tvar* 1997, č. 4; D. Vlašínová: *Doňa Sanča v kontextu Z. dramatické tvorby*, SPFPFSU Opava, ř. A – lit. vědná, 1997, č. 2, s. 77 → *Pohledy na českou literaturu dvou století* (2000, s. 56) a *J. Z. dramatik* (2003); E. Stehlíková: *Z. středověké mysterium, Divadelní revue* 1997, č. 3 + *La neve a Firenze ossia Tradizione antica nell'opera di Julius Z. (antické vlivy v P Snh v Florencii)*, *LF* 1997, s. 332; M. Exner: *Touha po zázraku*, *Host* 1997, č. 2; M. C. Putna in *Česká katolická literatura v evropském kontextu 1848–1918* (1998, s. 620); V. Menclová: *J. Z. – dlouhá cesta a věčná touha po návratu*, *LidN* 2. 5. 1998, příl. *Nedělní LidN*; K. Aksamit: *V objetí nemocí*, *Haló noviny* 30. 10. 1998; J. Pelán: *Překlad konformní a adaptační (Na okraj překladu Písň o Rolandovi)*, *Souvislosti* 1998, č. 2; E. Stehlíková: *Vodňanský salon?*, sb. *Salony v české kultuře 19. století* (1999, s. 116); J. Janáček in *Dopisy J. Z. Karolíně Světlé* (1999); J. Vorel: *Russkije motivy v tvorbě J. Z.*, sb. *Rusistika '98* (1999, s. 49); A. Haman: *J. Z. – romantik či dekadent? (Z. a Dostojevskij)*, in *Česká*

literatura 19. století a evropský kontext (1999, s. 133); T. Riedlbauchová: Poutník Julia Z., Tvar 1999, č. 3, příl. Tvary (sv. 3, ř. A); P. Růt in J. Z.: Tři legendy o krucifixu (1999); D. Tureček: Radúz a Mahulena. Povaha a souvislosti textu, ant. Pohádkové drama (1999, s. 368); Z. Hrbata: Bájný heroismus, in Romantismus a Čechy (1999, s. 52); V. Skalická: J. Z. – „náš“ básník katolický (?), kat. Zajatci hvězd a snů. Katolická moderna a její časopis Nový život (2000, s. 201); J. Vorel: Fenomén vnitřního hlasu, objektivního psychična v Čechovově Černém mnichovi a Z. Opálové misce, SPFF Ostrava. Literární věda, 2000, č. 4, s. 151; V. Hellmuth-Brauner in Paměti rodu (2000); M. Soukopová in J. Z.: Král a žebračka (2000); J. Zahradka: Zrod a osud operní Janáčkovy prvotiny (Šárka), Opus musicum 2000, č. 4; D. Vlašínová: Proměny hodnocení Z. odkazu, sb. Návraty k velkým (42. Bezručova Opava, 2000, s. 59) + J. Z. na konci století a tisíciletí, sb. Česká literatura na konci tisíciletí 1 (2001, s. 247), oboje → Pohledy na českou literaturu dvou století (2000, s. 68, 85; obs. též Recepce díla J. Z. v polské literatuře a literární vědě, s. 68, Arne Novák o J. Z., s. 80) + Žena jako inspirace a adresát, SPFPFSU Opava, ř. A – lit. vědná, 2001, č. 3, s. 47; A. Stejskalová: Italská cesta J. Z. 1883–1884, ČLit 2001, s. 433; H. Navrátilová: „Druhý život“ starověkého Egypta v díle J. Z., Nový Orient 2001, s. 127 → (upr.) Egypt v české kultuře přelomu devatenáctého a dvacátého století (2001, s. 99); M. Pohorský: Bolestná zpověď se symbolem věčnosti, in J. Z.: Troje paměti Víta Choráze (2001); D. Moldanová: J. Z. (1841–1901), Čes. jazyk a literatura 2001, s. 94; M. Schacherl: Dvojí typ dlouhé epické věty – Alois Jirásek a J. Z., Sborník Společnosti Aloise Jirásky (2001, s. 87); E. Stehlíková in J. Z.: Jan Maria Plojhar (2001); I. Rešková: „Svět jde pravou cestou a já se mýlím“. Z dosud nezveřejněných dopisů Julia Z., LidN 1. 2. 2001 + Vztahy J. Z. k rodině Braunerových, Tvar 2001, č. 8; D. Vlašínová: Exil jako stav duše, sb. Česká a polská emigrační literatura – Emigracyjna literatura czeska i polska (2002, s. 84); W. F. Schwarz: Zur Entwicklung symbolistischer Narrativik im Kontext des Fantastischen: J. Z., mit Blick auf Jakob Arbes, sb. Kapitel zur Poetik. Vrchlický und der tschechische Symbolismus (2003, s. 173); M. Fránek: Motiv cesty v díle J. Z., sb. Cesta tam a zase zpátky v české literatuře (2003, s. 32); J. Vorel: Desakralizace prostoru a ztráta „Středu“ v Bělého románu Petrohrad a Z. novele Dům U tonoucí hvězdy, sb. Dialog kultur 2. Sborník příspěvků z vědecké konference... (2003, s. 233); I. Rešková: Při vši bolesti je každá vzpomínka na Vás zároveň mou největší radostí – (Zdenka Braunerová a J. Z.), Středočeský vlastivědný sborník (2003, s. 131); J. Pišna: Z. Plojhar, Souvislosti 2003, č. 3; M. Gálik: J. Zeyer's Version of Kunal's Eyes, Archiv orientální 2003, s. 333; D. Vlašínová: Slovenské inspirace (o D Radúz a Mahulena), sb. Česko-slovenské vztahy. Evropa a svět (2004, s. 165), F. Všeticka: Radúz a Mahulena, tamtéž, s. 191; T. Riedlbauchová:

Ernest Renan a J. Z. Jejich společná a protichůdná východiska, sb. Srovnávací poetika v multikulturním světě (2004, s. 309); E. Stehlíková: Z listáře J. Z., Slovo a smysl 2004 (2005), č. 2; M. Schacherl: Některé příznakové pojmenovací funkce adjektivního atributu u J. Z. – pojmenování barvy, SPFF Brno, ř. A – jazykovědná, 2004, č. 52 + Výstavba a funkce pravé strany přirovnání J. Z., tamtéž 2005, č. 53, s. 163; D. Blümllová: Národopisná výstavka okresu vodňanského v režii českých spisovatelů (též o J. Z.), sb. Čas výstavního ruchu (2005); M. Gálik: „Srdce Pikangovo“ a srdce Ježíšovo. Z. přínos do česko-činských medzikulturních vztahov, Theologická revue 2005, č. 1; J. Koutná: Z. Dům U tonoucí hvězdy, sb. Krajina a dům, vzdálenost a blízkost, nahoře a dole (2005, s. 54); M. Hynšt: Básník bez mateřštiny J. Z. (o D Radúz a Mahulena), in Od divadelního eseje k divadelnímu tvaru 2 (2006); J. Bauer in Klasikové v nedbalcích (2006); J. Pelán: Itálie jako literární téma: J. Z. a Josef Šusta, sb. Otázky českého kánonu. Sborník příspěvků z 3. kongresu světové literární bohemistiky 1 (2006); T. Riedlbauchová: Causa J. Z., Reflex 2006, č. 2; J. Sanitřák: J. Z., in Legenda Karel Weinfurter. Dějiny české mystiky 1 (2006, s. 71).

ik

Jiří Zhor

* 2. 7. 1903 *Kutná Hora*

† 13. 1. 1979 *Praha*

Básník, prozaik, publicista, regionální osvětový a kulturní pracovník Čáslavska.

VI. jm. Karel Pošva; pod tímto jménem uveřejnil jen ojedinělé novinové příspěvky (Právo lidu, Nár. osvobození). – Od raného dětství žil v Čáslavi, kde jeho otec byl soudcem a kde vystudoval gymnázium (mat. 1922). Po absolvování právnické fakulty v Praze (doktorát 1926) byl 1926–27 advokátním koncipientem v Chrudimi a v Kolíně, 1927–45 úředníkem finanční správy v Praze, v Čáslavi a opět v Praze, 1945–48 úředníkem ministerstva školství. Po únoru 1948 pracoval v dokumentaci Ústavu práce, pak jako nakladatelský korektor, 1952–58 v dokumentaci Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, od 1959 v Pedagogickém muzeu J. A. Komenského v Praze. Od studentských let publikoval v krajském tisku (první příspěvky otiskl ve studentském časopise s tit. J. S. Machar, který Z. vydával, a v čáslavských Havlíčkových hlasech), od konce 20. let i v četných pražských denících a časopisech; 1937–43 byl stálým spolupracovníkem Lid. novin. V rodném kraji